

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

**CHISINAU
COURT OF APPEAL**

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

Dosarul nr: 12r-73/20

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu 28 MD-2020

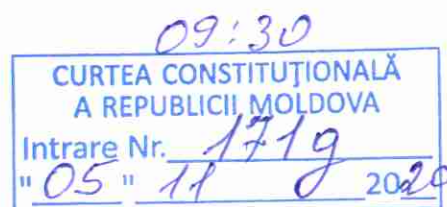
Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău vă expediază spre examinare sesizarea depusă de către reprezentatul BC „Victoriabank”, SA Cirimpei Igor și avocatul Malic Gheorghe cu referire la controlul constituționalității definițiilor, bun infracțional și investigații financiare paralele din punctele 4/4) și 20/1) art. 6; a pct.9) alin.(2) art. 93; a alin.(1) art. 229²: a textului, urmărirea bunurilor infracționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod din alin.(2) art. 229² și alin.(3) art. 258, toate prevederile ale Codului de procedură penală a Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248-251 art.699), cu modificările ulterioare prin prisma prevederilor art. 4, 20, 23 lit. e), 72 alin.(3) și (4), 115 din Constituția Republicii Moldova.

Anexă: Sesizare – 25 file.
 Încheiere din 29 iulie 2020 – 5 file;
 Cerere de recurs din 14 august 2020 - 7 file;
 Încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2020 – 10 file;

Judecătorul

Curții de Apel Chișinău

Bulhac Ion

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova**

SESIZARE

în baza art.135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție

I. AUTORUL SESIZĂRII:

1. B. C. „Victoriabank” S.A., cod fiscal 1002600001338, licența cu seria și nr. AMM1004503.
2. Adresa juridică, mun. Chișinău, str. 31 august 1989, 141.
3. Numele, prenumele și adresa reprezentanților pentru corespondență:
 - Igor Cirimpei,
 - avocatul Gheorghe Malic,

II. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare verificarea constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele articolele 4, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova:

- a definițiilor, *bun infracțional și investigații financiare paralele* din punctele 4^a) și 20¹) art. 6
- a pct. 9) alin. (2) art. 93;
- a alin. (1) art. 229²;
- a textului, *urmărirea bunurilor infracționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod* din alin. (2) art. 229², și;
- a alin. (3) art. 258, toate prevederi ale Codului de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare.

**III. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATE
DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ:**

1. În fapt, în procedura unei echipe de procurori, ofițeri de investigație și de urmărire penală, condus de procurorul în Procuratura Anticorupție, dl Octavian Iachimovschi, se afla un sir de cauze penale, inclusiv cauza penală, nr. 2014978151, în cadrul căreia la data de 29 iulie 2020 prin ”ordonanța” ofițerului superior de urmărire penală PCE al DIF a Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale (în continuare-Agenției sau ARBI-n.m.) din cadrul CNA, locotenent-colonel Vitalie Rufanda, care nu este nici reprezentant al unui organ de urmărire penală și nici membru al grupului de urmărire penală, a fost dispusă punerea sub sechestru asupra unui sir de bunuri mobile și imobile ale B.C. „Victoriabank” S.A..

1.1. În aceeași zi, judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, fără a cita părțile interesate, a admis demersul procurorului Octavian Iachimovschi, și prin Încheierea și mandatul de sechestru din 29 iulie 2020 a autorizat punerea sub sechestru asupra șirului de bunuri mobile și imobile ale B.C. „Victoriabank” S.A., expres vizate în ”ordonanța” Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale din aceeași dată.

1.2. Este important a evidenția că prin cererea din 16 iulie 2020, admisă de către dl procuror Octavian Iachimovschi, apărarea a invocat că în scopul asigurării asistenței juridice calificate dorește să participe la toate actele procedurale, respectiv, pentru a face pasibilă prezența reală la aceste acte procedurale, să insiste a se înmîna citații scrise în corespundere cu imperativele aferente la conținut, ordine și termenul pentru înmînarea acestora, stabilite de articolele 235-242 Cod procedură penală, cu cel puțin 5 zile înainte de actul de procedură preconizat spre realizare, fiind important că în virtutea alin. (2) art. 305 Cod procedură penală, la ședința de judecată de examinare a demersurilor referitoare la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere, participă persoana internată în instituția medicală, dacă starea sănătății îi permite să participe, persoana în privința căreia se soluționează chestiunea referitoare la măsurile procesuale de constrângere, cu excepția cazului de punere a sechestrului, apărătorul, reprezentanții legali și reprezentanții persoanelor menționate, în condițiile prezentului cod.

1.3. Deci, în pofida cerințelor părții apărării și a prevederilor legale menționate, **nu a fost asigurată** participarea, care este obligatorie, a **apărătorilor și a reprezentantului B.C. „Victoriabank” S.A.**, ca si persoană în privința căreia se soluționează chestiunea referitoare la măsurile procesuale de constrângere, grav fiind că aceștia **nici măcar nu au fost informați și nici citați la ședința de judecată din data de din 29 iulie 2020**, toate acestea pentru că **legea procesuală nu conține suficiente garanții** contra abuzului și nu este suficient de explicită, inclusiv pentru că nu determină volumul, limitele, conținutul și competențele controlului judiciar, la aceasta etapă, care ca urmare în practică a devenit unul absolut *formal și iluzoriu*, ce se limitează doar la prezumții de felul, că: ... *respingerea demersului înaintat de procuror ar crea un pericol real pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor*.

1.4. Tot aici invederam că în pofida încercărilor verbale de a obține careva informații veridice de la organul urmarire penală nu sau soldat cu succes, deopotrivă, în loc să furnizate apărării, în condiții legale informații referitoare la aplicarea sechestrului, acestea au fost strecurate doar în presă, de aceea la data de 11 august 2020, sa făcut o altă adresare dlui procuror Octavian Iachimovschi și Judecatoriei Chisinau, sediul Ciocana, prin care apărarea a solicitat asigurarea accesului la informații, inclusiv **de ce contrar alin. (2) art. 305 Cod procedură penală, la solutionarea problemei în judecata, privind aplicarea sechestrului, nu a fost citat nici avocatul și nici reprezentantul legal al persoanei juridice BC „Victoriabank” S.A.**, participarea carora este obligatorie, **fapt care în virtutea prevederilor alineatelor (2) și (3) art. 251 Cod procedură penală, atrage nulitatea actelor procedurale emise**, totodată, repetat sa solicitat să se asigure înlesnirile garantate de punctele 1), 13), 14) și 20) alin. (1) art. 68 Cod procedura penală, în special să se înmîneze copii de pe toate hotărârile (ordonante, incheieri, demersuri) care se referă la drepturile și interesele persoanei apărute, după caz, de pe toate hotărârile legate de măsurile speciale de investigații, dacă au fost dispuse, de pe toate hotaririle legate de dispunere a expertizelor, daca au avut loc, de pe toate hotaririle, inclusiv a instanțelor de judecată, **de aplicare a masurilor procesuale de constrângere (sechestrul etc.) și să se asigure accesul la toate materialele cauzei penale, accesul la toate materialele legate de sechestul asupra bunurilor bancii, și sa mi se elibereze neconditionat și imediat o copie de pe toate actele ce se refera la drepturile persoanelor aparute**.

1.5. În continuare, doar la data de 12 august 2020, la insistența părții apărării s-au adus la cunostinta Incheierea și mandatul de sechestrul din 29 iulie 2020 de autorizare a punerii sub sechestrul asupra șirului de bunuri mobile și imobile ale B.C. „Victoriabank” S.A., expres vizate în „ordonanța” Agenției de Recuperare a Bunurilor Infractionale, respectiv toate acestea au fost contestate.

1.6. Prin urmare pe rolul Curtii de apel Chisinau se afla recursul apărării în interesele B.C. „Victoriabank” S.A., respectiv pentru soluționarea echitabilă a acestuia sub aspectele menționate, instanța de recurs urmează sa aplice și să dea răspuns părții apărării referitor la critica normelor legale contestate, astfel a apărut necesitatea *controlului prealabil* a acestor norme procesuale sub aspectul corespunderii lor cu articolele 4, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

IV. EXPUNEREA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIGINUL ACESTOR AFIRMAȚII

2. În susținerea celor relatate mentionam că neconstituționalitatea definițiilor, *bun infracțional și investigații financiare paralele* din punctele 4^a) și 20¹) art. 6 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, se invocă ca fiind contrare articolelor 4, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova, dat fiind că sunt norme *neclare și imprevizibile*, nu contin careva *criterii obiective* și logice de apreciere a noțiunilor, pentru că acestea instituie *prezumția de vinovație*, contin masuri neproportionale ce afectează libertatea proprietății și alte drepturi constituționale și conventionale.

2.1. Astfel, cu titlu comun evidentiem că expresiile *bun infracțional și investigații financiare paralele* din punctele 4^a) și 20¹) art. 6 din Codul de procedura penală, deși se pretind a fi, prin sine nu conțin definiții clare, **nu sunt operații logice sau enunțuri**, prin care s-ar fi *identificat conținutul noțiunilor* respective, normele vizate nu stabilesc *diferențele specifice și trăsăturile caracteristice ale acestor noțiuni*, care le deosebește de celelalte noțiuni cuprinse în genul său proxim.

3. Dacă ne referim la expresia *bun infracțional*, care desi este definitivată ca *orice bun care poate fi pus sub sechestrul în conformitate cu prevederile prezentului cod, precum și bun care poate fi supus confiscării speciale sau confiscării extinse*, totuși prin *continutul semantic si valoarea morfologică* a sa, aceasta grav încalcă *prezumția de nevinovație* si *prezumția caracterului licit al dobândirii bunurilor*, garantate de articolele 21 si 46 din Constituția Republicii Moldova, fiind o expresie ce apriori determină sau caracterizeaza bunurile vizate ca *aparținând unei infracțiuni* (deja constatate-n.m.), că se referă la o *infracțiune* (deja constatată-n.m.), ce au *caracter de infracțiune* (deja constatată-n.m.). Această denumire este specifică a se aplica doar în cazul în care Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, așa cum este în sens comunitar si era preconcepțat a fi o instituție pentru a identifica, localiza și urmări cu adevărat *bunurile infracționale*, după ce exista o sentință definitivă prin care este constatat caracterul *infracțional al bunurilor concrete*, fie că aparțin persoanei condamnate sau se află în posesia altor persoane, fie că sunt tainuite sau ca si venituri infracționale nu este identificată forma și locul în care ele se află la moment, **bunuri care deja au fost supuse confiscării speciale sau confiscării extinse.**

3.1. Altfel spus, datorită *continutului semantic si valorii morfologice*, această expresie din start grav încalcă *prezumția de nevinovație* si *prezumția caracterului legal al dobândirii*, deoarece prin denumire, *fără oricare dubiu, apriori acordă un statut consumat și califică ca fiind infracționale bunurile, despre care încă nu se cunoaste dacă ar exista, ca atare, referitor la care doar se intentioneaza a fi identificate*, ne fiind constat și probat faptul că ar exista sau nu astfel de bunuri. Din continutul imprevizibil al alin. (1) art. 229², a textului, *urmărirea bunurilor infracționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod* din alin. (2) art. 229² și din alin. (3) art. 258 Cod de procedura penală, rezultă că acestea deja sunt denumite și prezumate a fi *bunuri infracționale* încă când organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției să efectueze *investigații financiare paralele* (paralele cu ce-n.m.?) în vederea urmăririi *bunurilor infracționale (?)*, acumulării probelor cu privire la acestea și indisponibilizării lor..., astfel încă la aceasta etapă cind se dispune a **acumula probe** cu privire la pasibilitatea existentei astfel de bunuri, cind încă nu sunt identificate careva probe, însă deja se **prezumă a fi si expres se refera la bunuri infracționale.**

3.2. Dacă ne referim la persoanele care se pretinde că dețin astfel de bunuri (*infracționale-n.m.*) inclusiv B.C. „Victoriabank” S.A., și dacă din start lor li se invocă că ar deține *bunuri infracționale*, aceasta inseamnă, că prin legea contestată, în toate formulele cu utilizarea denumirii *bunuri infracționale*, *ab initio*, se afecteaza și *prezumția nevinovației*, garantata de art. 21 din Constituția Republicii Moldova, or indubitabil articolul 6 § 2 din Convenție impune, încât formula legală criticată, *volens nolens*, impune că în îndeplinirea funcțiilor lor, *membrii unui tribunal*, inclusiv judecatorul de instrucție si instanța de recurs, carora li se cere să autorizeze sechestrul *bunurilor infracționale*, să pornească de la ideea preconcepțată că cel trimis în judecată (cel ce deține aceste bunuri-n.m.) a comis actul incriminat, aceasta deși *sarcina probei revine acuzării, iar orice dubiu este interpretat în favoarea celui acuzat.*

3.3. Aici invederam printre altele *hotărârea Gușu c. Moldovei* din 7 iunie 2007, (Cererea nr. 20289/02-§ 46), *Hotararea Didu impotriva Romaniei* din 14 aprilie 2009, (Cererea nr. 34.814/02), *Hotararea Boicenco v. Republica Moldova* din 11 iulie 2006, § 104..., cauzele *Kuznetsov și Oters v. Rusia* (2007), *Tatișvili v. Rusia* (2007), *Bordea v. România* (2007, în care Curtea reaminteste ca *prezumția de nevinovație consacrată de art. 6 paragraful 2 se numara printre elementele notiunii de proces echitabil in materie penala* impus de paragraful 1 (Deweer impotriva Belgiei, 27 februarie 1980, A§ 56, seria A nr. 35) si trebuie interpretata in lumina jurisprudentei Curtii in materie. Curtea a analizat deja cereri din perspectiva celor doua paragrafe coroborate (Bernard impotriva Frantei, 23 aprilie 1998, A§ 37, Culegere de hotarari si decizii 1998-II, si Janosevic impotriva Suediei, nr. 34.619/97, A§ 96, CEDO 2002-VII, si a statuat ca art. 6 paragraful 2 reglementa intreaga procedura penala (inclusiv etapa autorizarii sechestrului pe „*bunurile infracționale*”-n.m.), independent de rezultatul urmaririi penale, nu numai examinarea temeiniciei acuzatiei (Pandy impotriva Belgiei, nr. 13.583/02, A§ 41, 21 septembrie 2006).

3.4. Curtea reaminteste ca *trebuie facuta o distinctie intre deciziile (expresiile folosite, inclusiv in lege-n.m.) care reflecta sentimentul ca persoana in cauza este vinovata si cele care se limiteaza la a descrie o stare de suspiciune* (în speță, spre exemplu, ar fi fost corect să fie bunuri, ce se pretinde sau se banuieste a fi infracționale si pe care ar putea fi aplicat sechestrul în condițiile legii-n.m.). **Primele incalca**

prezumția de nevinovăție, iar celelalte au fost de mai multe ori considerate conforme cu spiritul art. 6 din Convenție (vezi, printre altele, *Leutscher împotriva Olandei*, 26 martie 1996, A§ 31, *Culegere 1996-II*), or Curtea mai reiterează că *prezumția de nevinovăție* este încălcată dacă, fără stabilirea legală în prealabil a vinovăției unui învinuit și, în special, *fără ca acesta să fi avut ocazia să exercite drepturile apărării o hotărâre judecătorească data în privința sa reflecta sentimentul ca el este vinovat*. La fel se poate întâmpla și în lipsa unei constatari formale este suficientă o *motivatie care să dea de gândit ca judecătorul considera ca partea interesată este vinovată* [vezi, printre multe altele, Minelli, menționată mai sus, A§ 37, și McHugo împotriva Elveției (dec.), nr. 55.705/00, 12 mai 2005].

3.5. În așa mod deducem că în speță, pe de o parte, contrar alin. (2) art. 305 Cod procedură penală, B.C. „Victoriabank” S.A., apărătorii și reprezentantul sau, *nici măcar nu au fost citați în judecătoria Chișinău, sediul Ciocana la ședința de examinare și soluționare a problemei privind punerea sub sechestrul asupra șirului de bunuri mobile și imobile ale sale și emiterea la 29 iulie 2020 Încheierii și mandatului de sechestrul, astfel nu a avut și nici nu i s-a acordat ocazia să exercite drepturile apărării*. Pe de altă parte, prin formula legală contestată, judecătorul de instrucție oricum era forțat să *exprime sentimentul ca B.C. „Victoriabank” S.A. ar fi vinovată și acest sentiment se reflecta* chiar prin ipoteza „legală” contestată, că ar deține *bunuri* chipurile incontestabil a fi *infracționale*, pe care să dispus aplicarea sechestrului, rezultând că *fără constatari formale, cu privire la vinovăția B.C. „Victoriabank” S.A. de comiterea infracțiunii incriminate, totuși în virtutea legii contestate, judecătorul de instrucție deja sa expus că aceasta ar fi dobândit și ar deține „bunuri infracționale”, pe care a aplicat sechestrul*.

4. Referitor la expresia și definiția *investigații financiare paralele* din pct 20¹⁾ art. 6 Cod procedura penală, menționăm că acestea cit, la general și Cod procedura penală, *sunt neclare și imprevizibile* pentru că legislatorul a omis să reglementeze expres anumite limite previzibile de „exercitare” a „totalității” *acțiunilor de urmărire penală și a măsurilor speciale de investigații*, care ar putea fi realizate în cadrul așa ziselor *investigații financiare paralele*, la fel cum nu conține o procedură clară, în care ar putea fi realizată această „totalitate” a *acțiunilor de urmărire penală și a măsurilor speciale de investigații*, inclusiv sub aspectul faptului că legea procesuală nu expune condiții de *proporționalitate și de limitare* în eventuala executare a lor, la concret și cu *precizie limitativă*, când și care pretinsă *acțiune de urmărire penală și măsură specială de investigații*, din „totalitatea” acestora, *ar putea fi realizată* ca atare în cadrul așa ziselor *investigații financiare paralele*, imprevizibil a fi *paralele* la ce sau *paralele*, cu ce?

4.1. Mai mult ca atât, îndoielnic și imprevizibil, la general și particular, este „dreptul” Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale¹ de a efectua careva acțiuni procedurale, *de urmărire penală și măsuri speciale de investigații*, inclusiv *de a emite ordonante de sechestrul și a exercita careva acte* în cadrul procesului penal, mai cu seama la faza urmărire penală, în condițiile în care *aceasta nu este organ abilitat să exercite urmărirea penală*, nu este organ abilitat să exercită activitatea specială de investigații, nu este procuror și nici instanță *judecătorească*, în timp ce potrivit alin. (1) art. 1 Cod procedură penală, procesul penal reprezintă *activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod*, fiind inadmisibil în principiu să se exercite careva *investigații paralele*, mai probabil că *paralele* cu procesul de urmărire penală, fiind exercitat un alt „proces penal paralel”, decît cel prevăzut de conceptul procesului penal, care trebuia să fie desfășurat cu participarea părților.

4.2. Grav este că în pofida celor relatate în punctele precedente, stipulările din pct 20¹⁾ art. 6, alin. (1) și (2) art. 229²⁾, alin. (3) art. 258 și toate alte prevederi ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova, *sunt imprevizibile* pentru că pe de o parte, acordă Agenției atribuții *nelimitate, necontrolabile și imposibile de contestare și control judiciar*, de a efectua în cadrul procesului penal, mai cu seama la faza urmărire penală, acțiuni procedurale, *de urmărire penală și măsuri speciale de investigații*, inclusiv *de a emite ordonante de sechestrul*, în condițiile în care *aceasta nu este organ abilitat să exercite*

¹Pe întreg textul Sesizării toate constatările privind încălcarea prezumției de nevinovăție, expuse în punctele 3-3.5., se referă, cit la expresia „*bunuri infracționale*”, atît și la cuvîntul „*Infracționale*” din denumirea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, ceea ce face imposibilă aplicarea acestora la faza urmărire penală, cînd nu avem o sentință definitivă.

urmărirea penală, nu este organ abilitat să exercită activitatea specială de investigații, nu este procuror și nici instanță judecătorească. Totuși, în pofida celor relatate, în virtutea prevederilor imperative de la pct. 9) alin. (2) art. 93 Cod procedură penală, *procesele-verbale de consemnare a rezultatelor investigațiilor financiare paralele, prin definiție se considera a fi probe incontestabile*, și desi acestea ar putea fi rezultate si din activitatea specială de investigații, lor nu se aplică ipotezele limitative, stabilite de alin. (4) art. 93 Cod procedură penală, conform carora, datele de fapt obținute prin activitatea specială de investigații (nu si cele obținute prin așa zisele *investigații financiare paralele-n.m.*), pot fi admise ca probe numai în cazurile în care ele au fost administrate și verificate prin intermediul mijloacelor prevăzute la alin.(2), în conformitate cu prevederile legii procesuale, cu respectarea drepturilor și libertăților persoanei sau cu restricția unor drepturi și libertăți autorizată de către instanța de judecată, or **imprevizibil si nelimitativ**, aceste ipoteze de admisibilitate a probei, nu se refera special și la așa zisele procese-verbale de consemnare a rezultatelor *investigațiilor financiare paralele*, astfel acestea fiind apriori admisibile, se prezumă a fi *legale, utile, pertinente si concludente*.

4.3. Mai mult ca atât, odată ce ARBI nu este organ abilitat, să exercite urmărirea penală și nici activitatea specială de investigații, și nu este nici procuror, acțiunile, inacțiunile și actele acesteia, nu sunt susceptibile de contestare nici într-un mod la faza urmarire penală, inclusiv în ordinea articolelor 298, 299 și nici 299¹ din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, care prevad posibilitatea de a formula plîngerii DOAR împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor procurorului, ale organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații, nu si ale Agenției, astfel fiind limitat dreptul general al bănuیتului, învinuitului, reprezentantului lor legal, apărătorului, părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile și reprezentanților acestora, precum și altor persoane ale căror drepturi și interese legitime au fost lezate de ARBI, în speță inclusiv prin emiterea "ordonanțelor și proceselor verbale" de ridicare, prin întocmirea "ordonanței" si "proceselor verbale de sechestr", din 29 iulie si 12 august 2020 și altele.

4.4. Aceasta si pentru că în virtutea articolelor 41, 53¹, 299², 300-313 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, nici procurorul ierarhic superior, nici judecătorul de instrucție, la fel cum nici instanța de recurs nu sunt abilitate expres, nici cu dreptul de a examina, în principiu, plîngerile și contestațiile față de acțiunile, inacțiunile și actele Agenției, cu atât mai mult nu sunt abilitate cu obligația, după caz, de a constata, sau a recunoaste caracterul ilegal și a desființa, actele acesteia, fapt care denotă că un pretins control judecătorec, *ab initio*, va fi *iluzoriu, theoretic si formal*, aceasta pentru că legea contestată nu este previzibilă, desi Curtea Europeană în practica sa constantă, inclusiv expusă în cauza Prince Hans-Adam II de Liechtenstein vs Allemagne din 12 iulie 2001, a menționat, că statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în art. 6 au tocmai acest scop: efectivitatea dreptului la un proces echitabil, impunându-se statelor o obligație de rezultat: adoptarea în ordinea juridică internă a măsurilor corespunzătoare și a mijloacelor necesare realizării acestei obligații, ceea ce deopotrivă, cu desavîrsire nu acorda normele contestate, care nu conțin nici la un nivel minim careva garanții contra abuzului ARBI, contra arbitrariului, după noi, astfel fiind în contradicție, cît art. 4, 21 și 46 atît si art. 23 si 54 din Constituția Republicii Moldova.

4.5. Dacă ar fi să pătrundem în esența definiției de la pct 20¹) art. 6 Cod procedura penală, vom identifica că noțiunea *investigații financiare paralele*, este imprevizibilă nu doar că acordă posibilitatea Agenției, pe de o parte, de a desfășura *totalitatea acțiunilor de urmărire penală și a măsurilor speciale de investigații*, în mod imprevizibil, neproporțional, nelimitativ, și fără un oarecare control ierarhic sau judiciar, aceasta nu definește un scop previzibil, la general, avînd scopul separat, de *acumulare a probelor referitoare la bănuیت, învinuit, inculpat sau condamnat*, imprevizibil că sintagma, *referitoare la ...*, prin sine permite să se acumuleze informații, să se urmărească și să se verifice totul despre, libertatea de conștiință și opinie a *bănuیتului, învinuitului si inculpatului*, care ar fi obțiunile și activitatea sa politică, care ar fi comportamentul în diferite asociații profesionale, obștești, în familie și în alte domenii, vadit "neinfraționale", care ar fi nivelul de pregătire profesională si generală a acestuia etc.

4.6. La fel definiția de la pct 20¹) art. 6 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, *neproporțional si imprevizibil* permite imixtiunea în viața privată și personală a bănuیتului, învinuitului,

inculpatului, prin colectarea informațiilor și administrarea probelor cu privire la tot *patrimonial acestuia*, inclusiv **legal și toate bunurile pe care le deține** acesta în calitate de beneficiar efectiv, totodată norma contestată, *neproportional și imprevizibil permite imixtiunea în viața privată* a altor persoane, prin colectarea informațiilor și administrarea probelor cu privire la întreg patrimoniul altor persoane, *proprietarul și administratorul*, nu doar în limitele în care acestea administrează bunurile "deținute" de bănuț, învinuit sau inculpat în calitate de beneficiar efectiv, persoane **care nici nu au statut procesual**, care nu dispun de careva drepturi și obligații legale, inclusiv dreptul de a contesta într-un mod la faza urmarire penală, inclusiv în ordinea articolelor 298, 299 și nici 299¹ din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, a acțiunilor, inacțiunilor și actelor Agenției.

4.7. Pe de alta parte, este *ne constituțional și neconvențional* că legea contestată, în principiu, **nu conține careva criterii măcar relativ obiective de previzibilitate și proportionalitate**, a aplicării ei, în care în virtutea alin. (1) și (2) art. 229² și alin. (3) art. 258 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, organul de urmărire penală, prin delegație, **ar putea dispune**, iar Agenția, ar urma obligatoriu să desfășoare *investigații financiare paralele*, pentru că în actuala formula legală, acestea sunt pasibile doar din simplul motiv, **că este cazul urmăririi penale formale** cu privire la una sau mai multe infracțiuni dintre care cel puțin una este prevăzută la art. 141, 144, 158, 164, 165, 165¹, 166¹, 167, 168, 181², 206, 217¹, 217³, 218, 220, 239–240, 242¹–244, 248, 249, 259, 260, 260²–260⁴, 260⁶, 279, 283, 284, 324–329, 330¹, 330², 332–335¹, 352¹ și 362¹ din Codul penal, precum și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu prevăzute la art. 190 și 191 din Codul penal, unele dintre care sunt infracțiuni mai puțin grave sau chiar usoare, lipsă fiind proportionalitatea sau echilibrul just între scop și mijloc, precum și indiferent de faptul că potrivit art. 252 din Codul de procedura penală, urmărirea penală are ca obiect colectarea probelor necesare cu privire la existența infracțiunii, și o mare parte din cauzele penale pornite cu privire la aceste infracțiuni, așa și nu identifică existența infracțiunii și pe parcurs se clasează pe motive de reabilitare, totuși preținsele *investigații paralele, imprevizibil și neproportional* sunt dispuse și se desfășoară obligatoriu de la fază incipientă a procesului penal, cind încă nu s-au stabilit suficiente date că ar exista în genere infracțiunea denunțată, cind în condițiile specifice ale cauzei, nu exista careva indici cu privire la faptul că persoana bănuț/suspectă, eventual nu ar avea o probabilă atribuție la comiterea preținsei fapte, ne existind probe nici măcar pentru ai formula o învinuire, aceasta desi art. 46 dn Constituție prezumă caracterul licit al dobândirii bunurilor sale, și acestea nu sunt pasibile a fi prezumate a fi "*bunuri infracționale*", astfel **normele contestate nu conțin careva garanții contra arbitrarului**, inclusiv în condițiile în care în prealabil nu exista nici o probabilă banuală și nu sunt careva alte date că ar exista în principiu careva bunuri din cele menționate la alin. (2) art. 106 și 106/1 Cod penal, cind în prealabil nu există și legea nu impune posibilitatea exercitării preținsele *investigații financiare paralele*, doar dacă ar exista careva date cit de cit obiective, că ar exista careva bunuri destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni, care prin definiție, în formula constituțională, ar putea fi confiscate numai în condițiile legii, astfel rezultă că normele legale contestate admit sau chiar stimulează pasibilitatea imixtiunii, fără un scop prealabil identificat, **proportional, clar și definit în lege**, din cele expres prevăzute în art. 54 din Constituție, în exercitarea liberă a dreptului la proprietate privată, astfel fiind inversată și prezumția caracterului licit al dobândirii bunurilor, ceea ce prin sine denotă că exercițiul acestor drepturi și libertăți, prin formalități imprevizibile, este supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care de fapt nu corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și nu sînt strict necesare într-o societate democratică, fapt care denotă că în Republica Moldova au fost adoptate legi-normele contestate, care *prin sine suprimă și diminuează drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului, astfel fiind contrare normelor constituționale vizate*.

5. Referitor la drepturile ingradite se mai impune a specifica că măsurile instituite de către instanțele de judecată pe seama legilor contestate, în mod direct încalca Directiva (UE) 2016/343 din 9 martie 2016 a Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene *privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale*, care specifică expres **dreptul de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale, ca fiind un drept esențial care garantează un proces echitabil și ar trebui să fie asigurat în întreaga Uniune**, încălcarea acestui drept va acorda persoanelor suspectate sau acuzate **dreptul la un nou proces**, or sub aspectul

previzibilitatii, conform noii directive, desi dreptul *de a fi prezent la proces* nu este absolut, îngrădirea acestuia ar fi **pasibilă doar cu previzibilitate și trebuie sa fie definită cu precizie** în normele naționale, care ar trebui să respecte *Carta și CEDO*, în special în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, or principiul eficacității dreptului Uniunii impune instituirea de către statele membre a unor măsuri *reparatorii adecvate și eficiente în eventualitatea încălcării unui drept conferit* persoanelor prin dreptul Uniunii, **ceea ce nu avem în speță, deoarece normele contestate nu reglementează aceste probleme**, cel puțin nu exista o cale de atac eficientă, disponibilă în cazul încălcării de către ARBI, a drepturilor vizate, care ar trebui să aibă ca efect, în măsura în care este posibil, plasarea persoanelor suspectate sau acuzate *în aceeași situație în care s-ar fi aflat dacă încălcarea nu s-ar fi produs*, cu atât mai mult, că în vederea protejării dreptului la un proces echitabil și a dreptului la apărare, deopotrivă statele membre ar trebui să poată extinde drepturile prevăzute de directive pentru a asigura **un nivel de protecție mai ridicat, dar nu invers ca și în speță**, or nivelul de protecție stabilit de statele membre ar trebui să nu fie niciodată inferior standardelor prevăzute de cartă sau de CEDO, **astfel cum sunt interpretate de Curtea de Justiție și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și în conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este definit la articolul 5 din TUE.**

5.1. În speță, deopotrivă invocăm că legea internă, normele contestate, *nu definesc cu suficientă precizie modalitatea de exercitare a acestor preținse competențe ale Agenției și nu conțin garanții împotriva abuzurilor*, aceasta deși Curtea Europeană permanent reaminteste în jurisprudenta sa constantă, că *"prevăzut de lege"* înseamnă **nu doar o anume bază legală în dreptul intern, dar și calitatea legii în cauză; astfel, aceasta trebuie să fie accesibilă persoanei și previzibilă (a se vedea Hotărârea Amann împotriva Elveției, alin. 50)**, să conțină reglementare clară **cu privire la modalitatea de asigurare a unui drept.**

5.2. De aici se desprinde concluzia față de toate normele legale contestate, că acestea permit aplicarea unei *măsuri secrete* (paralele procesului fără participarea părților-n.m.) ..., astfel aceste măsuri ale Agenției de Recuperare a Bunurilor Infractionale, *nu pot fi cenzurate de persoana vizată sau de public, și nici de un control judiciar efectiv*, însemnând că *ab initio*, «legea» contravine principiului preeminentei dreptului atunci când marja de apreciere acordată autorității executivului, ARBI, **nu este limitată**, desi conform standardelor normale, *legea deopotrivă, trebuie să definească suficient de clar limitele marjei de apreciere acordate autorității publice, dar și modalitățile (clare-n.m.) de exercitare, având în vedere scopul legitim al măsurii în discuție, pentru a oferi persoanei (în speță, persoanei juridice și părții apărării-n.m.) protecție adecvată împotriva arbitrarului.*

5.3. Aici se mai impune a aminti că Curtea Europeană a Drepturilor Omului consideră că principiul statului de drept, menționat în preambulul Convenției, fiind „*un element al patrimoniului spiritual comun al statelor membre ale Consiliului Europei*” se referă la Convenție în ansamblu. Acest principiu al statului de drept a fundamentat, în special, cerința stabilită de Curte **de protecție adecvată împotriva ingerințelor arbitrare ale puterii publice** (a se vedea, inter alia, Hotărârile CEDO Engel și alții v. Olanda din 8 iunie 1976, Klass și alții v. Germania 6 septembrie 1978, Malone v. Regatul Unit din 2 august 1984 etc.).

5.4. În ceea ce privește cerința previzibilității legii, Curtea Europeană reaminteste în jurisprudenta sa constantă, că o normă este *"previzibilă"* numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultantă de specialitate - să își corecteze conduita. Curtea a subliniat importanța acestui concept mai ales atunci când este vorba despre o *supraveghere secretă* (Hotărârea Malone împotriva Regatului Unit din 2 august 1984, reluată în Hotărârea Amann împotriva Elveției mai sus citată, alin. 56). Curtea reaminteste că sintagma «prevăzută de lege» nu se *"referă doar la dreptul intern, ci vizează și calitatea "legii"*; prin această expresie se înțelege compatibilitatea legii cu principiul preeminentei dreptului, menționat explicit în preambulul convenției (...). Înseamnă - și aceasta reiese din obiectul și din scopul articolului 8 - că dreptul intern trebuie să ofere o anume protecție împotriva încălcărilor arbitrare ale drepturilor garantate de § 1 art. 6 din Convenție. (...). Or, pericolul arbitrarului apare cu a deosebită claritate atunci când o autoritate, inclusiv ARBI își exercită **în secret atribuțiile**, inclusiv exercită investigații financiare, paralele procesului penal și fără participarea părților, la fel cum și judecătorii de instrucție, cind este vorba de astfel de cauze penale, ca de regulă, contrar alin. (2) art. 305 Cod procedură penală, **nu informează și nu citează la ședința de judecată la examinarea demersurilor referitoare la aplicarea**

măsurilor procesuale de constrângere, nici persoana în privința căreia se soluționează chestiunea referitoare la măsurile procesuale de constrângere, nici **apărătorii, și nici reprezentantul acesteia.**

5.5. În speță, aplicarea măsurilor secrete, numite imprevizibil și la general *investigații financiare paralele* procesului penal, exercitate fără participarea părților, în genere nu poate fi *cenzurată* de către B.C. „Victoriabank” S.A. **sau public**, respectiv dacă sa anticipăm, în speță ar fi cazul în care Curtea ar constata că nu există *garanții adecvate și suficiente împotriva abuzurilor*, deoarece un sistem de realizare a pretinselor *masuri secrete*, paralele, nu sunt compatibile cu exigentele § 1 art. 6 din Convenție.

6. În altă ordine de idei constatăm că datorită caracterului imprevizibil al normelor citate și lipsei elementarelor *garanții adecvate și suficiente împotriva abuzurilor*, ordonanța din 29 iulie 2020 emisă de „ofiterul superior de urmărire” al DIF a ARBI a CNA, este contrară și art. 255 Cod procedură penală, deoarece pe de o parte, în cadrul urmăririi penale, ordonanțe **poate emite doar organul de urmărire penală**, care gestionează procesul și acesta nu este abilitat și îndreptățit, inclusiv prin formula contestată de la alin. (3) art. 258 Cod procedură penală, să-și decline sau delegheze atribuțiile sale exclusive către ARBI, decît să-i poruncească efectuarea *investigațiilor financiare paralele*, nu și emiterea unor ordonante, pasibile de emitere doar de organul de urmărire penală, pe de alta, legea prevede că doar ordonanțele organului de urmărire penală **trebuie să fie motivate și să cuprindă anumite criterii de previzibilitate**, însemnînd că legea nu formulează careva condiții previzibile față de „ordonanțele” ARBI, acestea fiind emise **cu depășirea împuternicirilor legale**, în consecință „acte procedurale”, realizate de o persoană care nu are dreptul să efectueze acțiuni procesuale în cauza penală, ceea ce în virtutea imperativelor alin. (1) pct. 4), alineatelor (2), (3) și (5) art. 94 Cod procedură penală, atît și de alineatele (1), (2) și (3) art. 251 din același cod, se determină nulitatea absolută, ilegalitatea și inadmisibilitatea astfel de acte sau soluții procesuale, realizate cu încălcarea gravă a competenței materiale, totodată așa cum sa menționat în punctele 4.3. și 4.4., legea procesuală în ansamblul ei, **omite să reglementeze o procedură clară, garantată și previzibilă, în care aceste acte ar fi susceptibile de contestare într-un oarecare mod la faza urmărire penală**, inclusiv în ordinea articolelor 298, 299 și nici 299¹ din Codul de procedura penală, la fel cum nu exista nici un oarecare organ ierarhic sau instanță, ceva în felul stabilit de articolele 41, 53¹, 299², 300-313 din Codul de procedura penală, care ar fi abilitate expres, **cu dreptul de a examina, în principiu, plîngerile și contestațiile față „ordonanțele” ARBI**, cu atît mai mult abilitate cu obligația, după caz, de a **constata, de a recunoaște caracterul ilegal și a desființa aceste ordonanțe**, aceasta și pentru că ARBI nu este organ de urmărire penală, pentru că conform art. 253 Cod procedură penală, **urmărirea penală se efectuează de către procuror și de către organele** (nu de către ofiteri în nume propriu-n.m.) **constituite conform legii în cadrul:** 1) Ministerului Afacerilor Interne;

2) Serviciului Vamal; 3) Centrului Național Anticorupție.

(2) Organele de urmărire penală sînt organizate în structuri centrale și structuri teritoriale și sînt **reprezentate de ofiteri de urmărire penală anume desemnați în cadrul instituțiilor menționate în alin.(1) și subordonați organizațional conducătorului instituției respective.**

6.1. Aceiași situație rezultă și din Legea nr. 333 din 10.11.2006 **privind statutul ofiterului de urmărire penală, care în alineatele (3) și (4) art. 4, mai specifică expres, că:** (3) **Constituirea, reorganizarea și lichidarea organelor de urmărire penală de toate nivelurile se efectuează, în condițiile legii, de către conducătorii instituțiilor menționate la alin. (1).** (4) **Angajații unor alte subdiviziuni din instituțiile menționate la alin. (1) pot avea atribuții de ofiter de urmărire penală numai în cazul desemnării lor prin ordonanță a procurorului, la propunerea ofiterului de urmărire penală.**

6.2. Deci, cu referire la structura Centrului Național Anticorupție constatăm că acesta are **constituit conform legii un sigur organ de urmărire penală**, Direcția general urmărire penală, doar în cadrul acesteia activează ofiteri de urmărire penală, desemnați în condițiile legii, cît priveste ARBI, instituită în baza Legii nr. 48 din 30.03.2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale, aceasta este o subdiviziune autonomă specializată **desi în cadrul Centrului Național Anticorupție**, însă care nu este organ de urmărire penală cu atribuții exclusive, prevăzute de Codul de procedură penală, inclusiv cu dreptul de a efectua urmărirea penală și mai cu seamă, de emite ordonanțe procesuale.

6.3. Este import a evidenția că conceptual, așa cum și numeste Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale, aceasta prin definiție, se deosebeste de organul de urmărire penală **prin etapele**

procesului penal, prin care pot sa intervină, organul de urmarire penală la faza urmarire penală cind se administreaza probe pentru a se constata si demonstra vinovația, *dincolo de orice dubiu*, precum a se constata si bunurile pasibile a fi infracționale, si deopotrivă, Agenția, este un organ care actioneaza in vederea stabilirii, urmaririi și indisponibilizării bunurilor deja fiind constatat ca lucru judecat a fi infracționale (nu pasibil a fi infracționale-n.m.), adică după ce a fost finisat procesul judiciar, cu sentință definitivă, prin care sa dispus confiscarea anumitor bunuri, care nu au fost sechestrate si nu sunt stabilite locul aflării lor, iata aici se implica ARBI, care prin mijloace, inclusiv de investigații si de urmarire penală cauta aceste bunuri pentru a fi urmarire si realizată confiscare.

6.4. Important este că Agenția nu poate fi o instituție sau un organ de urmarire penală paralel, care desfasoara urmarirea penală in mod separat sau paralel, care ar substitui procedura de urmarire penală si nici organele de urmarire penală, pentru că potrivit art. 2 a Legii nr. 48 din 30.03.2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, ARBI este o instituție, mai mult de cooperare internațională si de efectuare a investigațiilor financiare paralele, nu propriu urmarirea penală, ci urmarirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale (nu pasibil a fi, ci fiind infracționale ca și lucru judecat-n.m.), după ce a fost finisat procesul penal, cu sentinte definitive, sau la solicitarea unui organ similar din străinătate, fiind o procedura separată sau paralelă de urmarire a bunurilor infracționale, statutul carora, deja este constatat in baza unei sentințe definitive, când este constatat, ca condamnatul concret, ar fi avut venituri infracționale, pe care le-a ascuns, ne fiind depistate de catre organul de uramarire penală, sau care se constată deja dupa pronunțarea sentinței definitive, iata care este scopul legii vizate, cit la nivel national atit si international, și interpretarea extensive defavorabilă a acestei legi nu este admisibilă, de altfel, daca ar fi fost o structura capabilă sa substituie organul de urmarire penală, ca si in speță, retoric se întreabă, care ar fi rezonul sa ai doua organe paralele???

6.5. Conform art. 2 a Legii nr. 48 din 30.03.2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, prezenta lege se aplică bunurilor infracționale (nu banuit a fi, ci infracționale, ca lucru judecat-n.m.), aflate pe teritoriul Republicii Moldova sau în afara teritoriului ei în cazul infracțiunilor prevăzute expres la alin. (1) art. 229² Cod procedură penală, or generalizind reiterăm că, Agenția nu este o instituție sau un organ de urmarire penală, care ar desfasoara o urmarire penală paralelă, care ar substitui procedura si organele de urmarire penală, care desfasoară procesul penal, astfel de atribuții procesuale, nu o au nici preținșii ofițeri de urmarire penală, care ar activa în Agenție, or potrivit alin. (2) art. 255, alineatelor (1) si (2) art. 202 Cod procedură penală, doar organul de urmărire penală – nu ofițerul de urmărire penală (în nume propriu-n.m.) al ARBI a CNA, prin ordonanță, dispune asupra acțiunilor sau măsurilor procesuale în condițiile prezentului cod. Doar organul de urmărire penală – nu ofițerul de urmărire penală (în nume propriu-n.m.), din oficiu ..., poate lua în cursul procesului penal măsuri asiguratorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii.

6.6. În conformitate cu alin. (2) art. 205 Cod procedură penală, punerea sub sechestru a bunurilor se aplică în baza ordonanței organului de urmărire penală, nu și a ARBI..., iar potrivit liter a) art. 5 al Legii privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, atribuțiile Agenției sînt efectuarea *investigațiilor financiare paralele* și întocmirea proceselor-verbale de consemnare a rezultatelor acestora, precum și indisponibilizarea bunurilor infracționale în condițiile Codului de procedură penală.

6.7. Daca ne referim la sintagma indisponibilizarea bunurilor infracționale în condițiile Codului de procedură penală, atunci conform articolelor 229² și 229³ din Codul procedură penală, în vederea urmăririi bunurilor infracționale și acumulării probelor cu privire la bunurile respective, organul de urmărire penală desfășoară investigații financiare paralele. În cazul urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni dintre cele expres menționate, organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției urmărirea bunurilor infracționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod. În acelasi timp, potrivit alin. (3) art. 258 din Codul procedură penală, organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției efectuarea investigațiilor financiare paralele DOAR în vederea urmăririi bunurilor infracționale, acumulării probelor cu privire la acestea și indisponibilizării lor în cazurile prevăzute la art. 229² alin. (2).

6.8. Deci, *imprevizibilitatea și neclaritatea* normelor contestate constă și în aceea, că alineatul (2) art. 229² din Codul procedură penală face referire la **delegația** organului de urmărire ... **în condițiile** art. 258 din prezentul cod. În timp ce alin. (3) art. 258 din Codul procedură penală, **din contra doar declarativ** specifică că organul de urmărire penală **dispune**, prin delegație, *efectuarea investigațiilor financiare paralele*, însa **nici una din aceste norme vice versa, precum nicio altă reglementare din legislația națională în vigoare nu conține vreo normă care să consacre expres competența explicită a ARBI**, în afara organelor de urmărire penală, inclusiv de a efectua interceptări, de a pune în executare un mandat de supraveghere tehnică etc, din *totalitatea acțiunilor de urmărire penală și a măsurilor speciale de investigații*, nici o normă, expres și desfasurat, nu conține nici care ar fi **condițiile art. 258 din prezentul cod și nici care ar fi cazurile prevăzute la art. 229² alin. (2)**, la fel cum nu stabilesc o competența specială sau dreptul ARBI de a emite ordonante sau alte hotărâri procesuale, **decit procese verbale**, în timp ce, potrivit pct. 47 din Decizia nr. 51 din 16 februarie 2016 Curții Constituționale a României referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală Român, *pornind de la datele concrete din speța dedusă controlului de constituționalitate, Curtea apreciază că reglementarea în acest domeniu nu poate fi realizată decât printr-un act normativ cu putere de lege, iar nu printr-o legislație infralegală, respectiv acte normative cu caracter administrativ, adoptate de alte organe decât autoritatea legiuitoare, caracterizate printr-un grad sporit de instabilitate sau inaccesibilitate (a se vedea în acest sens și Decizia nr. 17 din 21 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 79 din 30 ianuarie 2015, paragrafele 67 și 94).*

7. În virtutea celor relatate, concluzionăm că normele legale contestate **sunt contrare conceptului procesual penal, precum principiilor și standardelor internaționale privind importanța asigurării dreptului la un proces echitabil, implicit la apărare, ne reglementind o procedură clară și previzibilă, exigente pe care nu le contin normele legale contestate, fapt care denotă existența incertitudinii privind constituționalitatea acestor norme de procedura penală, sub aspectul articolelor articolelor 4, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova.**

7.1. Totodată evidențiem că normele vizate **nu respectă condițiile legalității, accesibilității și preciziei**, ne fiind opozabile tuturor subiectelor de drept, nu sunt nici corespunzătoare tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, nici principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, implicit nu corespund dispozițiilor constituționale și nu sunt în concordanță cu cadrul juridic existent (conceptul Cpp-n.m.), de altfel, în viziunea noastră, la elaborarea și adoptarea lor nu s-au respectat mai multe principii, ele ne fiind *coerente, consecvente și echilibrate cu reglementările concurente, nu se subordonează consecutivității, stabilității și predictabilității*, în consecință nu sunt *nici accesibile*, respectiv suferă de *calitate, previzibilitate și claritate*, la construcția lor fiind ignorate principiile vizate, tehnica legislativă, anumite reguli lingvistice și alte imperative, prevăzute de Legea nr. 780 din 27.12.2001, privind actele legislative, inclusiv Legea de abrogare a acesteia, nr. 100 din 22-12-2017 cu privire la actele normative publicată la 12-01-2018 în Monitorul Oficial nr. 7-17 art. 34.

7.2. Cu referire la posibilitatea limitării drepturilor convenționale, pornim de la principiul **legalității** procesului penal, proclamat în articolul 7 Cod procedură penală, care imperativ stipulează *că procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Moldova este parte, cu prevederile Constituției și ale Codul de procedură penală*, ceea ce înseamnă că și **activitatea organelor represive, inclusiv a Agenției, urmează a fi desfășurată în strictă conformitate cu principiile și normele dreptului internațional**, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale Codului de procedură penală, prin urmare, prezintă interes în ce măsură au fost și vor fi respectate prevederile legale la îndeplinirea actelor procedurale contestate. Din aceste considerente, argumentarea prezentei cereri are loc inclusiv prin prisma Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (Convenție), or în conformitate cu art. 4 alin. (2) din Constituție, Hotărârea Curții Constituționale nr. 55 din 14.10.1999 și Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 17 din 19.06.2000, Convenția face parte din sistemul legal intern și respectiv urmează a fi aplicată direct ca și orice altă lege **cu excepția că, Convenția are prioritate față de restul legilor care îi contravin.**

7.3. Altfel spus, nimeni nu poate fi limitat de drepturile și libertățile sale, fără o cauză publică, pentru că conform alineatelor (1) și (2) art. 4 din Constituție, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte, iar pentru a priva, sau limita o persoană de drepturile sau libertățile fundamentale ale omului este importantă o serie de condiții, care urmează a fi respectate în sens strict, ne fiind pasibila o interpretare extensiv defavorabilă. Este necesar ca limitarea să fie prevăzută expres și previzibil de lege și să fie proporțională garanțiilor acordate de art. 54 din Constituție, care stipulează că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund (prin proportionalitatea sa-n.m) normelor unanim recunoscute ale dreptului și sînt necesare în interesele majore, expres legale.

8. În susținerea celor relatate ne referim și la constatările principale ale Curții Constituționale expuse în Hotărîrea nr. 7g din 23 februarie 2016, că procesul penal trebuie să fie guvernat de principii fundamentale, cum ar fi, „legalitatea, prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces”.

8.1. Ba mai mult, potrivit pct. 10 din HOTĂRÎREA Curții Constituționale a Republicii Moldova, nr. 26 din 23.11.2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală, *necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova, Guțu v. Moldova). Astfel, în cauza Guțu v. Moldova, § 66 (Guțu v. Moldova nr. 20289/02, 7 iunie 2007): „...expresia „prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Halford v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p. 1017, § 49). ...Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, § 33)”, or reiterăm că normele contestate nu indică cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, procuraturii și instanței de judecată, ca urmare nu asigura persoanelor interesate, inclusiv invinuitorilor în cauzele penale, nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică.*

8.2. În Hotărîrea Curții Constituționale nr. 8 din 20.05.2013, Înalta Curte a menționat că, legalitatea, ca principiu de bază a statului de drept presupune conformitatea normei sau a actului de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.

8.3. Prin Hotărîrea nr. 14 din 27.05.2014 (§§ 78-84), Înalta Curte a reținut că legea ... constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.

79. În Raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară, 25-26 martie 2011) s-a stabilit: „47. Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale.”

80. Curtea menționează că, potrivit articolului 23 din Constituție, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, făcând accesibile în acest sens toate legile.

84. Formulele generale și abstracte într-un caz concret pot afecta funcționalitatea legii, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii.

8.4. Prin Hotărîrea nr. 13 din 15.05.2015 (§§ 105-109), Înalta Curte a reiterat:

105. ... că articolul 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

106. Curtea reține că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei

persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]" (cauza *Silver vs Regatul Unit*, hotărârea din 25 martie 1983).

107. Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza *Păduraru vs România*, hotărârea din 1 decembrie 2005).

108. Curtea menționează că orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

109. Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.

V. Prevederi relevante din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

În baza hotărârii menționate, Curtea Constituțională a hotărât:

în sensul art. 135 alin.(1) lit. a) și g) coroborat cu art.20, 115, 116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin.1 lit.a) din Constituție;

2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

-Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea hotărârii, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art. 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție.

V-I. Prevederi relevante din Constituția Republicii Moldova:

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26 Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat

Articolul 54 Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

V-II. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului:

Preambul

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

...hotărâte, în calitatea lor de guverne ale statelor europene animate de același spirit și avînd un patrimoniu comun de idealuri și de tradiții politice, de respect al libertății și de preeminență a dreptului, să ia primele măsuri menite să asigure garantarea colectivă a anumitor drepturi enunțate în Declarația Universală, au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1 Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei Convenții:

Articolul 6 Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori a securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, în special, dreptul:

a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;

b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;

d) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;

e) să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

Articolul 1 din Protocolul Adițional la Convenție, Protecția proprietății

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.

V-III. Prevederi relevante ale Codului de procedură penală

Articolul 1. Noțiunea și scopul procesului penal

(1) Procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod. Procesul penal se consideră început din momentul sesizării sau autosesizării organului competent despre pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni.

(2) Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

(3) Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încît nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrîngere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.

Articolul 6. Termeni și expresii utilizate în prezentul cod

Termenii și expresiile utilizate în prezentul cod au următorul înțeles, dacă nu este o mențiune deosebită:

4^a) bun infracțional – bun care poate fi pus sub sechestru în conformitate cu prevederile prezentului cod, precum și bun care poate fi supus confiscării speciale sau confiscării extinse;

20¹) investigații financiare paralele – totalitatea acțiunilor de urmărire penală și a măsurilor speciale de investigații desfășurate cu scopul acumulării probelor referitoare la bănuț, învinuit, inculpat sau condamnat, la patrimoniul acestuia și bunurile pe care le deține în calitate de beneficiar efectiv, la patrimoniul proprietarului și administratorului bunurilor deținute de bănuț, învinuit, inculpat sau condamnat în calitate de beneficiar efectiv, în vederea recuperării bunurilor infracționale.

Articolul 7. Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(6) Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

(8) Hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sînt obligatorii pentru organele de urmărire penale, procurori și instanțele de judecată.

Articolul 25. Înfăptuirea justiției - atribuție exclusivă a instanțelor judecătorești

(1) Justiția în cauzele penale se înfăptuiește în numele legii numai de către instanțele judecătorești. **Constituirea de instanțe nelegitime este interzisă.**

(3) Competența instanței de judecată și limitele jurisdicției ei, modul de desfășurare a procesului penal **nu pot fi schimbate în mod arbitrar pentru anumite categorii de cauze sau persoane, precum și pentru o anumită situație sau pentru o anumită perioadă de timp.**

(4) Nimeni nu poate fi lipsit de dreptul de a-i fi judecată cauza de acea instanță și de acel judecător în competența căroră ea este dată prin lege.

(6) Sentințele și alte hotărâri judecătorești ale instanțelor nelegitime nu au putere juridică și nu pot fi executate.

Articolul 28. Oficialitatea procesului penal

(2) Instanța de judecată efectuează acțiunile procesuale din oficiu, în limitele competenței sale, în afară de cazul cînd prin lege se dispune efectuarea acestora la cererea părților.

Articolul 41. Competența judecătorului de instrucție

Judecătorul de instrucție asigură controlul judecătoresc în cursul urmăririi penale prin:

1) dispunerea, înlocuirea, încetarea sau revocarea arestării preventive și a arestării la domiciliu;

2) dispunerea liberării provizorii a persoanei reținute sau arestate, revocarea ei, ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport;

3) autorizarea efectuării percheziției, examinării corporale, punerii sub sechestru a bunurilor, ridicării de obiecte ce conțin secret de stat, comercial, bancar, a exhumării cadavrului;

4) dispunerea internării persoanei în instituție medicală;

5) autorizarea interceptării comunicărilor, reținerii, cercetării, predării, percheziționării sau ridicării trimerilor poștale, înregistrării de imagini;

6) audierea martorilor în condițiile art. 109, 110 și 110¹;

6¹) examinarea cererilor privind accelerarea urmăririi penale;

6²) autorizarea, la demersul procurorului, a efectuării măsurilor speciale de investigații, date prin lege în competența sa;

6³) examinarea contestațiilor depuse de către părțile în proces privind acțiunile procurorului ierarhic superior;

6⁴) examinarea excluderii din hotărîre a unor capete de învinuire dacă persoana condamnată a fost extrădată;

7) efectuarea altor acțiuni procesuale prevăzute de prezentul cod.

Articolul 53¹. Procurorul ierarhic superior

(1) Procuror ierarhic superior este: (...)

(2) Procurorul ierarhic superior, pe lângă atribuțiile prevăzute la art. 52 alin. (1), în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic:

- a) poate cere de la procurorii ierarhic inferiori, pentru control, dosare penale, documente, acte procedurale, materiale și alte date cu privire la infracțiunile săvârșite și la persoanele identificate în cauzele penale în care exercită controlul;
- b) reține, prin ordonanță motivată, în cazurile prevăzute la alin. (3), materialele și cauzele penale repartizate și le transmite altui procuror pentru examinare;
- c) decide, în termen de cel mult 15 zile, prin ordonanță motivată, asupra contestației depuse de ofițerul de urmărire penală împotriva indicațiilor scrise ale procurorului;
- d) anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală;
- e) soluționează, prin ordonanță motivată, abținerile și recuzările procurorilor ierarhic inferiori;
- f) examinează plîngerile depuse împotriva actelor și acțiunilor procurorilor ierarhic inferiori;
- g) asigură repartizarea către procurori a sesizărilor pentru examinare sau a cauzelor penale pentru exercitarea ori, după caz, pentru conducerea urmăririi penale;
- h) reține materialele, cauzele penale pentru exercitarea urmăririi penale în mod personal sau pentru conducerea urmăririi penale, adoptînd o ordonanță motivată în acest sens;
- i) reține, prin ordonanță motivată, cauzele penale de la un organ de urmărire penală, dacă acesta nu este competent să efectueze urmărirea penală, și le transmite altui organ de urmărire penală, conform competenței;
- j) restituie, cu indicațiile sale scrise, dosarele penale procurorilor ierarhic inferiori;
- k) exercită alte atribuții prevăzute de lege. (...)

Articolul 93. Probele

(1) Probele sînt elemente de fapt dobîndite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei.

(2) În calitate de probe în procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace:

(...)

9) procesele-verbale de consemnare a rezultatelor investigațiilor financiare paralele și procesele-verbale de consemnare a opiniei organului de control de stat al activității de întreprinzător, emisă conform prevederilor art. 276¹ dacă nu a fost expusă într-un proces-verbal de control.

(...)

(4) Datele de fapt obținute prin activitatea specială de investigații pot fi admise ca probe numai în cazurile în care ele au fost administrate și verificate prin intermediul mijloacelor prevăzute la alin.(2), în conformitate cu prevederile legii procesuale, cu respectarea drepturilor și libertăților persoanei sau cu restricția unor drepturi și libertăți autorizată de către instanța de judecată.

(5) Datele de fapt obținute de către echipele comune internaționale de efectuare a urmăririi penale pot fi admise ca probe numai în cazul în care au fost administrate prin intermediul mijloacelor de probă prevăzute la alin. (2).

Articolul 202. Măsuri asiguratorii pentru repararea prejudiciului, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor și pentru garantarea executării pedepsei amenzii

(1) Organul de urmărire penală din oficiu sau instanța de judecată, la cererea părților, poate lua în cursul procesului penal măsuri asiguratorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii.

(2) Măsurile asigurătorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii, constau în sechestrarea bunurilor mobile și imobile în conformitate cu art.203-210.

Articolul 203. Punerea sub sechestru

(1) Punerea sub sechestru a bunurilor este o măsură procesuală de constrângere, care constă în inventarierea bunurilor și interzicerea proprietarului sau posesorului de a dispune de ele, iar în caz de necesitate, de a se folosi de aceste bunuri. După punerea sub sechestru a conturilor și a depozitelor bancare sînt încetate orice operațiuni în privința acestora.

(2) Punerea sub sechestru a bunurilor se aplică pentru a asigura repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, acțiunea civilă sau eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor ori a contravalorii bunurilor prevăzute la art. 106 alin. (2) și art. 106¹ din Codul penal.

Articolul 204. Bunurile care pot fi puse sub sechestru

(1) Pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune pot fi puse sub sechestru bunurile bănuțului, învinuțului, inculpatului sau ale părții civilmente responsabile în suma valorii probabile a pagubei.

(2) Pentru a garanta executarea pedepsei amenzii pot fi puse sub sechestru numai bunurile învinuțului sau ale inculpatului, în funcție de suma maximă a amenzii care poate fi stabilită pentru infracțiunea comisă.

(3) Pentru a asigura o eventuală confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor pot fi puse sub sechestru bunurile prevăzute la art. 106 alin. (2) și art. 106¹ din Codul penal.

(4) În cazul în care bunurile ce urmau a fi supuse confiscării speciale sau confiscării extinse nu mai există, nu pot fi găsite, nu pot fi recuperate ori dacă acestea aparțin sau au fost transferate oneros unei persoane care nu știa și nici nu trebuia să știe despre scopul utilizării sau originea bunurilor, se iau măsuri asigurătorii pentru confiscarea contravalorii acestora.

(4¹) Dacă bunurile ce urmează a fi sechestrate pentru repararea prejudiciului cauzat sau pentru a garanta executarea pedepsei amenzii sînt folosite sau constituie parte a procesului tehnologic de producție și sechestrarea lor ar determina în mod inevitabil stoparea activității economice a persoanei, se iau măsuri asigurătorii pentru sechestrarea contravalorii acestora.

(5) Dacă bunurile pasibile de a fi puse sub sechestru constituie o cotă-parte dintr-o proprietate comună, poate fi pusă sub sechestru numai cota-parte din proprietatea comună pasibilă de confiscare specială sau extinsă.

(6) Nu pot fi puse sub sechestru produsele alimentare necesare proprietarului, posesorului de bunuri, cît și membrilor familiilor acestora, combustibilul, literatura de specialitate și utilajul profesional, vesela și atribuțele de bucătărie folosite permanent, ce nu sînt de mare preț, precum și alte obiecte de primă necesitate, chiar dacă ulterior acestea pot fi supuse confiscării.

Articolul 205. Temeiurile de punere sub sechestru

(1) Punerea sub sechestru a bunurilor poate fi aplicată de către organul de urmărire penală sau de către instanță numai în cazurile în care există o bănuială rezonabilă că bunurile urmărite vor fi tănuite, deteriorate sau cheltuite.

(2) Punerea sub sechestru a bunurilor se aplică în baza ordonanței organului de urmărire penală, cu autorizația judecătorului de instrucție sau, după caz, a încheierii instanței de judecată. Procurorul, din oficiu sau la cererea părții civile, înaintează judecătorului de instrucție demers, însoțit de ordonanța organului de urmărire penală privind punerea bunurilor sub sechestru. Judecătorul de instrucție, prin rezoluție, autorizează punerea bunurilor sub sechestru, iar instanța de judecată decide asupra cererilor părții civile ori ale altei părți, dacă bănuiala rezonabilă indicată la alin. (1) este motivată.

(3) În ordonanța organului de urmărire penală sau, după caz, în încheierea instanței de judecată cu privire la punerea bunurilor sub sechestru vor fi indicate bunurile supuse sechestrului, în măsura în care ele sînt stabilite în procedura cauzei penale, precum și valoarea bunurilor necesare și suficiente pentru asigurarea acțiunii civile.

(4) Dacă există dubiu evident cu privire la prezentarea benevolă a bunurilor pentru punerea lor sub sechestru, judecătorul de instrucție sau, după caz, instanța de judecată, concomitent cu autorizarea

sechestrului asupra bunurilor, autorizează și percheziția.

(5) În caz de delict flagrant sau de caz ce nu suferă amânare, organul de urmărire penală este în drept de a pune bunurile sub sechestru în baza ordonanței proprii, fără a avea autorizația judecătorului de instrucție, comunicînd în mod obligatoriu despre aceasta judecătorului de instrucție imediat, însă nu mai tîrziu de 24 de ore din momentul efectuării acestei acțiuni procedurale. Primind informația respectivă, judecătorul de instrucție verifică legalitatea acțiunii de punere sub sechestru, confirmă rezultatele ei sau declară nevalabilitatea acesteia. În caz de constatare că sechestrarea este ilegală sau neîntemeiată, judecătorul de instrucție dispune scoaterea, totală sau parțială, a bunurilor de sub sechestru.

Articolul 206. Determinarea valorii bunurilor ce urmează a fi puse sub sechestru

(1) Costul bunurilor ce urmează a fi puse sub sechestru se determină conform prețurilor medii de piață din localitatea respectivă, fără aplicarea vreunui coeficient.

(2) Valoarea bunurilor puse sub sechestru, în scopul asigurării acțiunii civile înaintate de partea civilă sau procuror, nu poate depăși valoarea acțiunii civile.

(3) Determinînd cota-parte a bunurilor ce urmează a fi puse sub sechestru a fiecăruia din mai mulți învinuiți, inculpați sau a cîtorva persoane care poartă răspundere pentru acțiunile lor, se ia în considerare gradul de participare a acestora la săvîrșirea infracțiunii. În scopul asigurării acțiunii civile poate fi pusă sub sechestru întreaga proprietate a uneia din aceste persoane.

Articolul 207. Modul de executare a ordonanței sau a hotărîrii cu privire la punerea bunurilor sub sechestru

(1) Reprezentantul organului de urmărire penală înmînează, contra semnătură, proprietarului sau posesorului bunurilor copia de pe ordonanța sau hotărîrea cu privire la punerea bunurilor sub sechestru și cere predarea lor. În caz de refuz de a executa benevol această cerință, punerea bunurilor sub sechestru se efectuează în mod forțat. Dacă există temeieri de a presupune că bunurile sînt tănuite de către proprietar sau posesor, organul de urmărire penală, avînd împuterniciri legale, este în drept să efectueze percheziție.

(2) Punerea bunurilor sub sechestru prin hotărîrea instanței de judecată, adoptată după terminarea urmăririi penale în cauză, se efectuează de către executorul judecătoresc.

(3) Pentru a participa la punerea bunurilor sub sechestru poate fi atras un specialist merceolog, care va determina costul aproximativ al bunurilor materiale în scopul excluderii sechestrării bunurilor în valoare ce nu corespunde valorii indicate în ordonanța organului de urmărire penală sau în hotărîrea instanței de judecată.

(4) Proprietarul sau posesorul bunurilor, prezent la acțiunea de punere sub sechestru, este în drept să indice care bunuri materiale pot fi puse sub sechestru în primul rînd pentru a fi asigurată suma indicată în ordonanța organului de urmărire penală sau în hotărîrea instanței de judecată.

(5) Despre punerea bunurilor sub sechestru reprezentantul organului de urmărire penală întocmește proces-verbal conform prevederilor art.260 și 261, iar executorul judecătoresc – lista de inventariere. În procesul-verbal sau, după caz, în lista de inventariere, în particular:

1) se enumără toate bunurile materiale puse sub sechestru, indicîndu-se numărul, măsura sau greutatea lor, materialul din care sînt confecționate și alte elemente de individualizare și, pe cît e posibil, costul lor;

2) se indică care bunuri materiale sînt ridicate și care sînt lăsate pentru păstrare;

3) se consemnează declarațiile persoanelor prezente și ale altor persoane despre apartenența bunurilor puse sub sechestru.

(...)

Articolul 229¹. Etapele procesului de recuperare a bunurilor infracționale

Procesul de recuperare a bunurilor infracționale se desfășoară în următoarele etape:

1) urmărirea bunurilor infracționale și acumularea probelor; 2) indisponibilizarea bunurilor infracționale; 3) confiscarea bunurilor infracționale și repararea prejudiciilor;

4) restituirea (întoarcerea) bunurilor infracționale.

Articolul 229². Urmărirea bunurilor infracționale și acumularea probelor

(1) În vederea urmăririi bunurilor infracționale și acumulării probelor cu privire la bunurile respective, organul de urmărire penală desfășoară investigații financiare paralele.

(2) În cazul urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni dintre care cel puțin una este prevăzută la art. 141, 144, 158, 164, 165, 165¹, 166¹, 167, 168, 181², 206, 217¹, 217³, 218, 220, 239–240, 242¹–244, 248, 249, 259, 260, 260²–260⁴, 260⁶, 279, 283, 284, 324–329, 330¹, 330², 332–335¹, 352¹ și 362¹ din Codul penal, precum și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu prevăzute la art. 190 și 191 din Codul penal, organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale urmărirea bunurilor infracționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod.

Articolul 229³. Indisponibilizarea bunurilor infracționale

Bunurile infracționale identificate se indisponibilizează, după caz, prin încheierea instanței de judecată de punere sub sechestru sau prin ordinul de înghețare emis în condițiile Legii nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale.

Articolul 229⁴. Confiscarea bunurilor infracționale și repararea prejudiciilor

Confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor infracționale, precum și repararea prejudiciilor cauzate prin infracțiuni se dispun prin hotărârea instanței de judecată în condițiile prezentului cod și ale Codului penal.

Articolul 229⁵. Restituirea (întoarcerea) bunurilor infracționale

(1) Instanța de judecată dispune de soarta bunurilor infracționale indisponibilizate, acestea restituindu-se proprietarului de drept sau trecându-se în proprietatea victimei, a părții civile sau a părții vătămate, iar în lipsa acestora, trecerea gratuită în proprietatea statului.

(2) Bunurile infracționale aflate peste hotare se repatriază în Republica Moldova, iar cele aflate în Republica Moldova în legătură cu infracțiunile săvârșite peste hotare, după caz, rămân în Republica Moldova sau se repatriază în statul străin corespunzător, în cadrul cooperării juridice internaționale.

Articolul 251. Încălcările care atrag nulitatea actelor procedural

(1) Încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea acelui act.

(2) Încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată, la participarea părților în cazurile obligatorii, la prezența interpretului, traducătorului, dacă sînt obligatorii potrivit legii, atrage nulitatea actului procedural.

(3) Nulitatea prevăzută în alin. (2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei. (...)

Articolul 252. Obiectul și scopul urmăririi penale

Urmărirea penală are ca obiect colectarea probelor necesare cu privire la existența infracțiunii, la identificarea făptuitorului, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se transmită cauza penală în judecată în condițiile legii și pentru a se stabili răspunderea acestuia.

Articolul 253. Organele de urmărire penală

(1) Urmărirea penală se efectuează de către procuror și de către organele constituite conform legii în cadrul: 1) Ministerului Afacerilor Interne;

2) Serviciului Vamal; 3) Centrului Național Anticorupție.

(2) Organele de urmărire penală sînt organizate în structuri centrale și structuri teritoriale și sînt reprezentate de ofițeri de urmărire penală anume desemnați în cadrul instituțiilor menționate în alin.(1) și subordonați organizațional conducătorului instituției respective.

(3) Ofițerii de urmărire penală sînt independenți, se supun legii și indicațiilor scrise ale procurorului.

(4) Statutul ofițerului de urmărire penală este stabilit prin lege.

Articolul 255. Ordonanțele organului de urmărire penală

(1) În desfășurarea procesului penal, organul de urmărire penală, prin ordonanță, dispune asupra acțiunilor sau măsurilor procesuale în condițiile prezentului cod. Fiecare dintre acțiunile sau măsurile procesuale dispuse de către organul de urmărire penală se motivează, obligatoriu, în mod separat.

(2) Ordonanța trebuie să fie motivată și să cuprindă: data și locul întocmirii, numele, prenumele și calitatea persoanei care o întocmește, cauza la care se referă, obiectul acțiunii sau măsurii procesuale, temeiul legal al acesteia și semnătura celui care a întocmit-o. Ordonanța nesemnată de persoana care a întocmit-o nu are putere juridică și se consideră nulă. Dacă organul de urmărire penală consideră că este cazul să fie luate anumite măsuri, face propuneri motivate în ordonanță. (...)

Articolul 298. Plîngerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații

(1) Împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații pot înainta plîngere bănuitul, învinuitul, reprezentantul lor legal, apărătorul, partea vătămată, partea civilă, partea civilmente responsabilă și reprezentanții acestora, precum și alte persoane ale căror drepturi și interese legitime au fost lezate de aceste organe.

(2) Plîngerea se adresează procurorului care conduce urmărirea penală și se depune fie direct la acesta, fie la organul de urmărire penală. În cazurile în care plîngerea a fost depusă la organul de urmărire penală, acesta este obligat să o înainteze, în termen de 48 de ore de la primirea ei, procurorului împreună cu explicațiile sale sau ale organului care exercită activitate specială de investigații, atunci cînd acestea sînt necesare.

(3) Plîngerea depusă în condițiile prezentului articol nu suspendă executarea acțiunii sau actelor atacate dacă procurorul care conduce urmărirea penală nu consideră aceasta necesar.

Articolul 299. Examinarea plîngerilor de către procuror

(1) Procurorul, în termen de cel mult 15 zile de la primirea plîngerii înaintate în condițiile art. 298, este obligat să o examineze și să comunice decizia sa persoanei care a depus plîngerea.

(2) În cazul în care plîngerea se respinge, procurorul, prin ordonanță, urmează să expună motivele pentru care o consideră neîntemeiată, explicînd, totodată, modalitatea contestării hotărîrii sale la judecătorul de instrucție.

Articolul 299¹. Plîngerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor procurorului

(1) Persoanele indicate la art. 298 alin. (1) pot depune plîngere împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorul care conduce urmărirea penală sau exercită nemijlocit urmărirea penală ori împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor care au fost efectuate sau dispuse în baza dispozițiilor date de procurorul respectiv.

(2) Plîngerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorul teritorial sau de cel al procuraturii specializate, precum și de adjuncții lor, se examinează de Procurorul General sau adjuncții lui ori de procurorii șefi de direcții, secții și servicii ale Procuraturii Generale. Plîngerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorii șefi de direcții, secții și servicii ale Procuraturii Generale se examinează de Procurorul General sau adjuncții lui.

(3) Plîngerea se adresează, în termen de 15 zile din momentul efectuării acțiunii, inacțiunii sau de cînd s-a luat cunoștință de act, procurorului ierarhic superior și se depune fie direct la acesta, fie la procurorul care conduce sau exercită nemijlocit urmărirea penală. În cazul în care plîngerea a fost depusă la procurorul care conduce sau exercită nemijlocit urmărirea penală, acesta este obligat să o înainteze, în termen de 48 de ore de la primirea ei, procurorului ierarhic superior împreună cu explicațiile sale, atunci cînd acestea sînt necesare.

(4) Ordonanța prin care procurorul ierarhic superior a soluționat plîngerea poate fi contestată la judecătorul de instrucție.

Articolul 299². Examinarea plîngerii

(1) Plîngerea se examinează de către procurorul ierarhic superior în termenul și în condițiile prevăzute la art. 299, care se aplică în mod corespunzător. În cazurile în care plîngerea este admisă, procurorul ierarhic superior este în drept:

- 1) să schimbe temeiul de drept al actului procesual contestat;
- 2) să anuleze sau să modifice actul procesual contestat ori unele elemente de fapt în baza cărora s-a dispus actul contestat.

(2) În cazurile în care examinarea plîngerii înaintate sau a cerințelor ridicate este de competența judecătorului de instrucție, procurorul sau, după caz, procurorul ierarhic superior, în termen de 5 zile, trimite plîngerea împreună cu materialele respective de urmărire penală la judecătorul de instrucție.

Articolul 300. Sfera controlului judiciar

(1) Judecătorul de instrucție examinează demersurile procurorului privind autorizarea efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații și de aplicare a măsurilor procesuale de constrîngere care limitează drepturile și libertățile constituționale ale persoanei.

(2) Judecătorul de instrucție examinează plîngerile împotriva actelor ilegale ale organelor de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate specială de investigații dacă persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plîngerii sale de către procuror sau nu a primit răspuns la plîngerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege.

(3) Judecătorul de instrucție examinează plîngerile împotriva acțiunilor ilegale ale procurorului care nemijlocit exercită acțiuni de urmărire penală dacă persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plîngerii sale de către procuror sau nu a primit răspuns la plîngerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege.

(3¹) Judecătorul de instrucție examinează cererile privind accelerarea urmăririi penale.

(4) Demersurile și plîngerile înaintate conform prevederilor alin.(1)-(3¹) se examinează de către judecătorul de instrucție la locul efectuării urmăririi penale sau a măsurii speciale de investigații.

Articolul 301. Acțiunile de urmărire penală efectuate cu autorizarea judecătorului de instrucție

(1) Cu autorizarea judecătorului de instrucție se efectuează acțiunile de urmărire penală legate de limitarea inviolabilității persoanei, domiciliului, limitarea secretului corespondenței, convorbirilor telefonice, comunicărilor telegrafice și a altor comunicări, precum și alte acțiuni prevăzute de lege.

(2) Acțiunile de urmărire penală sub formă de percheziție, cercetare la fața locului în domiciliu și punerea bunurilor sub sechestru în urma percheziției pot fi efectuate, ca excepție, fără autorizarea judecătorului de instrucție, în baza ordonanței motivate a procurorului, în cazurile infracțiunilor flagrante, precum și în cazurile ce nu permit amînare. Judecătorul de instrucție trebuie să fie informat despre efectuarea acestor acțiuni de urmărire penală în termen de 24 de ore, iar în scop de control, i se prezintă materialele cauzei penale în care sînt argumentate acțiunile de urmărire penală efectuate. În cazul în care sînt temeiuri suficiente, judecătorul de instrucție, prin încheiere motivată, declară acțiunea de urmărire penală legală sau, după caz, ilegală.

(3) În caz de neîndeplinire a cerințelor legitime ale organului de urmărire penală, efectuarea silită a examinării corporale, internarea persoanei într-o instituție medicală pentru efectuarea expertizei judiciare, luarea de probe pentru cercetare comparativă se face cu autorizarea judecătorului de instrucție.

Articolul 302. Măsurile procesuale de constrîngere aplicate cu autorizarea judecătorului de instrucție

(1) Cu autorizarea judecătorului de instrucție pot fi aplicate măsuri procesuale de constrîngere, și anume:

- 1) amînarea înștiințării rudelor despre reținerea persoanei pînă la 12 ore;
- 2) aplicarea amenzii judiciare;
- 3) punerea bunurilor sub sechestru; precum și
- 4) alte măsuri prevăzute de prezentul cod.

(2) Hotărîrea judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrîngere poate fi atacată cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară în termen de 3 zile. Recursul se examinează în condițiile art. 311 și 312.

Articolul 303. Măsurile speciale de investigații efectuate cu autorizarea judecătorului de instrucție Cu autorizarea judecătorului de instrucție se efectuează măsurile speciale de investigații legate de

limitarea inviolabilității vieții private a persoanei, pătrunderea în încăpere contrar voinței persoanelor care locuiesc în ea.

Articolul 304. Demersurile privind autorizarea efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau aplicării măsurilor procesuale de constrângere

(1) Temei pentru începerea procedurii de autorizare a efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau aplicării măsurilor procesuale de constrângere îl constituie ordonanța motivată a organului investit cu astfel de împuterniciri, în conformitate cu prezentul cod, și demersul procurorului prin care se solicită acordul pentru efectuarea acțiunilor respective.

(2) Partea descriptivă a ordonanței va conține: descrierea faptei incriminate, locul, timpul și modul săvârșirii acesteia, forma vinovăției, consecințele infracțiunii în baza cărora se stabilesc acțiunile de urmărire penală sau măsurile speciale de investigații necesare pentru a fi efectuate, rezultatele care trebuie să fie obținute în urma efectuării acestor acțiuni/măsuri, termenul de efectuare a acțiunilor respective, locul efectuării lor, responsabilii de executare, metodele de fixare a rezultatelor și alte date ce au importanță pentru adoptarea de către judecătorul de instrucție a unei hotărâri legale și întemeiate. La ordonanță se anexează materialele ce confirmă necesitatea efectuării acestor acțiuni/măsuri.

Articolul 305. Modul de examinare a demersurilor referitoare la efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere

(1) Demersul referitor la efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere se examinează de către judecătorul de instrucție în ședință închisă, cu participarea procurorului și, după caz, a reprezentantului organului care exercită activitatea specială de investigații.

(2) La ședința de judecată participă persoana internată în instituția medicală, dacă starea sănătății îi permite să participe, persoana în privința căreia se soluționează chestiunea referitoare la măsurile procesuale de constrângere, cu excepția cazului de punere a sechestrului, apărătorul, reprezentanții legali și reprezentanții persoanelor menționate, în condițiile prezentului cod. În acest caz se întocmește un proces-verbal.

(...)

(5) Procurorul care a înaintat demersul argumentează motivele și răspunde la întrebările judecătorului de instrucție și ale participanților la proces.

(6) Dacă în ședință participă persoane interesele cărora sînt vizate în demers sau apărătorii și reprezentanții lor, acestora li se oferă posibilitatea de a da explicații și de a lua cunoștință de toate materialele prezentate la examinarea demersului.

(7) După efectuarea controlului temeiniciei demersului, judecătorul de instrucție, prin încheiere, autorizează efectuarea acțiunii de urmărire penală ori a măsurii speciale de investigații ori aplicarea măsurilor procesuale de constrângere, sau respinge demersul.

(8) Încheierea judecătorului de instrucție adoptată în condițiile prezentului articol poate fi contestată cu recurs la curtea de apel.

Articolul 306. Încheierile judecătorești privind efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații au privind aplicarea măsurilor procesuale de constrângere

În încheierea judecătorească privind efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau privind aplicarea măsurilor procesuale de constrângere se va indica: data și locul întocmirii ei, numele și prenumele judecătorului de instrucție, persoana cu funcție de răspundere și organul care a înaintat demersul, organul care efectuează acțiuni de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau aplică măsurile procesuale de constrângere, cu indicarea scopului efectuării acestor acțiuni sau măsuri și a persoanei la care se referă ele, precum și mențiunea despre autorizarea acțiunii sau respingerea ei în caz de existență a obiecțiilor apărătorului, reprezentantului legal, bănuitului, învinuitului, inculpatului, motivîndu-se admiterea sau neadmiterea lor la aplicarea măsurii de constrângere, termenul pentru care este autorizată acțiunea, persoana cu funcție de răspundere sau organul abilitat de a executa încheierea, semnătura judecătorului de instrucție certificată cu ștampila instanței judecătorești.

VI. EXPUNEREA CERINTELOR AUTORULUI SESIZĂRII:

Pornind de la cele expuse considerăm că:

- definițiile, *bun infracțional* și *investigații financiare paralele* din punctele 4^a) și 20¹) art. 6;
- pct. 9) alin. (2) art. 93;
- alin. (1) art. 229²;
- textul, *urmărirea bunurilor infracționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod* din alin. (2) art. 229², și;
- alin. (3) art. 258, toate prevederi ale Codului de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, nu sunt în corespundere cu articolele 4, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova, respectiv în coformitate cu alineatul (1) litera a) articolul 135 din Constituția Republicii Moldova, litera a) alineatul (1) articolul 4 al Legii cu privire la Curtea Constituțională și litera a), alineatul (1) articolul 4 din Codul jurisdicției constituționale;

SOLICITĂM:

1. Primirea spre examinare a prezentei sesizări și includerea ei pe ordinea de zi a Curții Constituționale.

2. Exercițarea controlului constituționalității:

- definițiilor, *bun infracțional* și *investigații financiare paralele* din punctele 4^a) și 20¹) art. 6;
- pct. 9) alin. (2) art. 93;
- alin. (1) art. 229²;
- textului, *urmărirea bunurilor infracționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod* din alin. (2) art. 229², și;
- alin. (3) art. 258, toate prevederi ale Codului de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, în vederea corespunderii cu articolele 4, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

VII. DOCUMENTELE ANEXATE:

Anexă: materialele relevante ale cauzei penale.

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declaram pe onoare ca informațiile care figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte și corespund convingerii personale și libertății de exprimare.

Cu profund respect,

AUTORUL SESIZĂRII:

Reprezentantul B.C. „Victoriabank” S.A.

Igor CIRIMPEI

Avocatul

Gheorghe MALIC

ÎNCHIEIERE

15 septembrie 2020

mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău

În componenţă:

Preşedintele şedinţei, judecătorul

Ion Bulhac

Judecătorii

Maria Negru şi Mihail Diaconu

Grefier

Dina Ustroii

Cu participarea:

Procurorului

Cazacu Victor

Avocaţilor

Malic Gheorghe, Pîntea Andrei, Tighinean Sorin

Reprezentantul BC „Victoriabank”

Cirimpei Igor

Judecând în şedinţă de judecată închisă, în ordine de recurs, cererea reprezentantului BC „Victoriabank” SA, Cirimpei Igor şi avocatului Malic Gheorghe privind ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate iniţiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din Constituţia Republicii Moldova, privind controlul constituţionalităţii, în sensul corespunderii cu articolele 4, 21, 23, 26, 46 şi 54 din Constituţia Republicii Moldova: a definiţiilor, bun infracţional şi investigaţii financiare paralele din punctele 4/4) şi 20/1) art. 6; a pct. 9) alin. (2) art. 93; a alin. (1) art. 229/2; a textului, urmărirea bunurilor infracţionale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condiţiile art. 258 din prezentul cod din alin. (2) art. 229², şi a alin. (3) art. 258, toate prevederi ale Codului de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare.

Colegiul Penal al Curţii de Apel Chişinău, -

CONSTATĂ:

La 29 iulie 2020, în Judecătoria mun. Chişinău, sediul Ciocana, a parvenit demersul procurorului Octavian Iachimovschi privind autorizarea punerii sub sechestru, în scopul reparării prejudiciului cauzat prin infracţiune şi eventualei confiscări speciale, a bunurilor Băncii Comerciale „Victoriabank” SA, cod fiscal 1002600001338, licenţa cu seria şi nr. AMM1004503, adresa juridică mun. Chişinău, str.31 august 1989, 141.

Prin încheierea Judecătoriei Chişinău (sediul Ciocana) din 29 iulie 2020, a fost admis demersul procurorului Octavian Iachimovschi, şi a fost autorizată punerea sub sechestru, în scopul reparării prejudiciului cauzat prin infracţiune şi eventualei confiscări speciale, a bunurilor Băncii Comerciale „Victoriabank” SA, cod fiscal 1002600001338, licenţa cu seria şi nr. AMM1004503, adresa juridică mun. Chişinău, str.31 august 1989, 141, după cum urmează:

- autoturismul marca/model MERCEDES S500 4 MATIC LONG, cu numărul de înmatriculare CQH 121, anul fabricării 2011, nr. caroserie WDD2211941A453854, cu valoarea de bilanț de 1 425 585 lei;
- autospecială marca/model MERCEDES VITO 115CDI, cu numărul de înmatriculare CRL 307, anul fabricării 2014, nr. caroserie WDF63960313874683, cu valoarea de bilanț de 91 617 lei;
- autospecială marca/model MERCEDES VITO 115CDI, cu numărul de înmatriculare CRL 308, anul fabricării 2014, nr. caroserie WDF63960313874675, cu valoarea de bilanț de 91 803 lei;
- autospecială marca/model MERCEDES VITO 115CDI, cu numărul de înmatriculare CRL 309, anul fabricării 2014, nr. caroserie WDF63960313874761, cu valoarea de bilanț de 91 792 lei;
- autoturismul marca/model MERCEDES SPRINTER, cu numărul de înmatriculare EIR 257, anul fabricării 2018, nr. caroserie WDB906653JP596761, cu valoarea de bilanț de 1 158 872 lei;
- autoturismul marca/model MERCEDES SPRINTER 519CDI, cu numărul de înmatriculare NUN 722, anul fabricării 2019, nr. caroserie WDB9076531 PI59925, cu valoarea de bilanț de 1 604 886 lei;
- autoturismul marca/model MERCEDES SPRINTER 519CDI, cu numărul de înmatriculare NUN 762, anul fabricării 2019, nr. caroserie WDB9076531P158395, cu valoarea de bilanț de 1 604 885 lei;
- autoturismul marca/model CHEVROLET ORLANDO, cu numărul de înmatriculare SPK 612, anul fabricării 2013, nr. caroserie KL1YF7559EK534943, cu valoarea de bilanț de 87 718 lei;
- autoturismul marca/model CHEVROLET ORLANDO, cu numărul de înmatriculare SPK 616, anul fabricării 2013, nr. caroserie KL1YF7559EK534602, cu valoarea de bilanț de 87 718 lei;
- autoturismul marca/model CHEVROLET ORLANDO, cu numărul de înmatriculare SPK 617, anul fabricării 2013, nr. caroserie KL1YF7559EK534324, cu valoarea de bilanț de 87 717 lei;
- autoturismul marca/model RENAULT MASTER, cu numărul de înmatriculare XLX 405, anul fabricării 2019, nr. caroserie VF1MA000164085820, cu valoarea de bilanț de 469 531 lei;
- autoturismul marca/model RENAULT MASTER, cu numărul de înmatriculare XLX 428, anul fabricării 2019, nr. caroserie VF1MA000364085821, cu valoarea de bilanț de 469 530 lei;
- autoturismul marca/model RENAULT MASTER, cu numărul de înmatriculare XWO 625, anul fabricării 2019, nr. caroserie VF1MA000064085842, cu valoarea de bilanț de 462 491 lei;
- autoturismul marca/model RENAULT MASTER, cu numărul de înmatriculare XWO 642, anul fabricării 2019, nr. caroserie VF1MA000564085822, cu valoarea de bilanț de 464 467 lei;

- autoturismul marca/model SKODA OCTAVI A, cu numărul de înmatriculare VHW 920, anul fabricării 2016, nr. caroserie TMBAN2NE9H0024122, cu valoarea de bilanț de 142 446 lei;
- autoturismul marca/model SKODA OCTAVIA, cu numărul de înmatriculare VHW 917, anul fabricării 2016, nr. caroserie TMBAN2NE6H0102498, cu valoarea de bilanț de 142 446 lei;
- autoturismul marca/model SKODA OCTAVIA, cu numărul de înmatriculare VHW 901, anul fabricării 2016, nr. caroserie TMBAN2NE7H0010297, cu valoarea de bilanț de 142 446 lei;
- autoturismul marca/model SKODA OCTAVIA, cu numărul de înmatriculare VHW 840, anul fabricării 2016, nr. caroserie TMBAN2NE2H0099423, cu valoarea de bilanț de 142 446 lei;
- autoturismul marca/model SKODA SUPERB, cu numărul de înmatriculare XWO 401, anul fabricării 2019, nr. caroserie TMBAM6NPXL7033391, cu valoarea de bilanț de 423 073 lei;
- autoturismul marca/model SKODA SUPERB, cu numărul de înmatriculare XWO 389, anul fabricării 2019, nr. caroserie TMBAM6NPXL7033732, cu valoarea de bilanț de 423 073 lei;
- autoturismul marca/model SKODA RAPID, cu numărul de înmatriculare CSG 754, anul fabricării 2014, nr. caroserie TMBED2NH1F4531326, cu valoarea de bilanț de 47 767 lei;
- autoturismul marca/model SKODA RAPID, cu numărul de înmatriculare CSG 753, anul fabricării 2014, nr. caroserie TMBED2NH7F4532562, cu valoarea de bilanț de 47 767 lei;
- autoturismul marca/model SKODA RAPID, cu numărul de înmatriculare CSG 752, anul fabricării 2014, nr. caroserie TMBED2NH3F4532848, cu valoarea de bilanț de 54 312 lei;
- autoturismul marca/model SKODA RAPID, cu numărul de înmatriculare CSG 751, anul fabricării 2014, nr. caroserie TMBED2NH8F4532134, cu valoarea de bilanț de 57 451 lei;
- autoturismul marca/model SKODA SUPERB, cu numărul de înmatriculare CRG 405, anul fabricării 2013, nr. caroserie TMBAH43T7E9036703, cu valoarea de bilanț de 42 801 lei;
- autoturismul marca/model SKODA RAPID, cu numărul de înmatriculare CRF 455, anul fabricării 2013, nr. caroserie TMBAM2NH7E4016313, cu valoarea de bilanț de 12 546 lei;
- autoturismul marca/model SKODA OCTAVIA, cu numărul de înmatriculare CRF 353, anul fabricării 2013, nr. caroserie TMBAA2NEXE0044340, cu valoarea de bilanț de 13 434 lei;
- autoturismul marca/model SKODA RAPID, cu numărul de înmatriculare CRF 352, anul fabricării 2013, nr. caroserie TMBAM2NH8E4010956, cu valoarea de bilanț de 12 546 lei;

- autoturismul marca/model SKODA RAPID, cu numărul de înmatriculare CRF 351, anul fabricării 2013, nr. caroserie TMBAM2NH3E4015465, cu valoarea de bilanț de 12 546 lei;
- autoturismul marca/model SKODA RAPID, cu numărul de înmatriculare CRF 349, anul fabricării 2013, nr. caroserie TMBAM2NH9D4042331, cu valoarea de bilanț de 12 546 lei;
- autoturismul marca/model SKODA OCTAVIA, cu numărul de înmatriculare CRF 350, anul fabricării 2013, nr. caroserie TMBAA2NE2E0024373, cu valoarea de bilanț de 13 362 lei;
- autoturismul marca/model SKODA RAPID, cu numărul de înmatriculare CRF 348, anul fabricării 2013, nr. caroserie TMBAM2NH2E4010984, cu valoarea de bilanț de 12 546 lei;
- autoturismul marca/model SKODA OCTAVIA TOUR, cu numărul de înmatriculare CNG 932, anul fabricării 2008, nr. caroserie TMBDX41U088878370, cu valoarea de bilanț de 207 055 lei;
- autoturismul marca/model SKODA OCTAVIA TOUR, cu numărul de înmatriculare CNG 913, anul • fabricării 2008, nr. caroserie TMBDX41U788882612, cu valoarea de bilanț de 214 850 lei;
- autoturismul marca/model FORD TRANSIT, cu numărul de înmatriculare BRH 902, anul fabricării 2019, nr. caroserie WF0ZXXTTGZKU84587, cu valoarea de bilanț de 457 516 lei;
- autoturismul marca/model FORD TRANSIT, cu numărul de înmatriculare BRH 922, anul fabricării 2019, nr. caroserie WF0ZXXTTGZKU84605, cu valoarea de bilanț de 460 544 lei;
- autoturismul marca/model FORD TRANSIT CUSTOM, cu numărul de înmatriculare BRH 838, anul fabricării 2019, nr. caroserie WF0ZXXTTGZKU84596, cu valoarea de bilanț de 460 251 lei;
- autoturismul marca/model FORD TRANSIT CUSTOM, cu numărul de înmatriculare BRH 933, anul fabricării 2019, nr. caroserie WF0ZXXTTGZKU84614, cu valoarea de bilanț de 457 384 lei;
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN, cu numărul de înmatriculare ZXY 132, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220364051452, cu valoarea de bilanț de 213 330 lei;
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN, cu numărul de înmatriculare XRW 657, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220164051451, cu valoarea de bilanț de 215 341 lei;
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN, cu numărul de înmatriculare XRW 649, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220964051438, cu valoarea de bilanț de 212 872 lei;
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN, cu numărul de înmatriculare XRW 638, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220364051449, cu valoarea de bilanț de 213 330 lei;

- autoturismul marca/model DACIA LOGAN, cu numărul de înmatriculare XRW 637, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220064051439, cu valoarea de bilanț de 213 330 lei;
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN, cu numărul de înmatriculare XRW 635, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220964051455, cu valoarea de bilanț de 214 053 lei;
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN, cu numărul de înmatriculare XRW 626, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220764051454, cu valoarea de bilanț de 215 529 lei;
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN, cu numărul de înmatriculare XRW 607, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220164051448, cu valoarea de bilanț de 214 053 lei;
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN, cu numărul de înmatriculare XRW 526, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220X64051450, cu valoarea de bilanț de 214 997 lei;.
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN, cu numărul de înmatriculare XRW 505, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220864051446, cu valoarea de bilanț de 213 330 lei;
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN, cu numărul de înmatriculare XRW 502, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220X64051447, cu valoarea de bilanț de 214 053 lei;
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN, cu numărul de înmatriculare XRW 482, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220764051440, cu valoarea de bilanț de 212 872 lei;
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN, cu numărul de înmatriculare XRW 475, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220964051441, cu valoarea de bilanț de 214 053 lei;
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN, cu numărul de înmatriculare XRW 466, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220664051445, cu valoarea de bilanț de 213 330 lei;
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN, cu numărul de înmatriculare XRW 447, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220064051442, cu valoarea de bilanț de 214 053 lei;
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN PRESTIGE, cu numărul de înmatriculare XRW 513, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220464051444, cu valoarea de bilanț de 214 053 lei;
- autoturismul marca/model DACIA LOGAN PRESTIGE, cu numărul de înmatriculare XRW 412, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1L5220264051443, cu valoarea de bilanț de 214 053 lei;
- autoturismul marca/model DACIA DUSTER, cu numărul de înmatriculare TNW 535, anul fabricării 2019, nr. caroserie VF1HJD40663305204, cu valoarea de bilanț de 334 669 lei;

- autoturismul marca/model DACIA DOKKER, cu numărul de înmatriculare GXX 748, anul fabricării 2019, nr. caroserie UU1K6720063298794, cu valoarea de bilanț de 228 956 lei;
- autospecială marca/model RIT ARI 294541-04, cu numărul de înmatriculare AAP 734, anul fabricării 2015, nr. caroserie WV1ZZZ7HZDH112155, Cod VIN X89294542F0AK5242, cu valoarea de bilanț de 476 876 lei;
- cota-parte de 6/7 din bunul imobil (încăpere nelocativă) cu număr cadastral 0100205.146.01.011, situat pe adresa: mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 77, cu suprafața de 805,9 m.p., cu valoarea de bilanț de 3 689 644 lei;
- bunul imobil (încăpere nelocativă) cu nr. cadastral 0100110.140.07.018, situat pe adresa: mun. Chișinău, bd. Decebal, 99, cu suprafața de 638,7 m.p., cu valoarea de bilanț de 6 631 170 lei;
- bunul imobil (teren pentru construcții) cu nr. cadastral 9201108.122, situat pe adresa: mun. Ungheni, str. Națională, 26, cu suprafața de 0,0804 ha, cu valoarea de bilanț de 12 597 lei;
- bunul imobil (construcție comercială, prestarea serviciilor) cu nr. cadastral 9201108.122.2, situat pe adresa: mun. Ungheni, str. Națională, 26, cu suprafața de 286,5 m.p., cu valoarea de bilanț de 2 780 524 lei;
- bunul imobil (încăpere nelocativă) cu nr. cadastral 7801120.180.01.021, situat pe adresa: mun. Soroca, str. F.Budde, nr. 021, cu suprafața de 43,7 m.p., cu valoarea de bilanț de 3 574 lei;
- bunul imobil (încăpere nelocativă) cu nr. cadastral 7801112.260.01.032, situat pe adresa: mun. Soroca, str. Independenței, 77, cu suprafața de 217,7 m.p., cu valoarea de bilanț de 1 064 999 lei;
- cota-parte de 1.6/100 din bunul imobil (teren pentru construcții) cu nr. cadastral 6701205.069, situat pe adresa: or. Rezina, str. 27 August 1989, 18/a, cu suprafața de 0,2362 ha, cu valoarea de bilanț de 24 261 lei;
- bunul imobil (încăpere nelocativă) cu nr. cadastral 6701205.069.01.015, situat pe adresa: or. Rezina, str. 27 August 1989, 18/a, cu suprafața de 60,36 m.p., cu valoarea de bilanț de 655 860 lei;
- bunul imobil (construcție comercială, prestarea serviciilor) cu nr. cadastral 6401403.303.2, situat pe adresa: mun. Orhei, str. Vasile Lupu, 42, cu suprafața de 259,0 m.p., cu valoarea de bilanț de 3 253 740 lei;
- bunul imobil (încăpere nelocativă) cu nr. cadastral 6401401.021.01.031, situat pe adresa: mun. Orhei, str. Piatra Neamț, 2, cu suprafața de 104,2 m.p., cu valoarea de bilanț de 687 257 lei;
- bunul imobil (teren pentru construcții) cu nr. cadastral 4101216.041, situat pe adresa: mun. Edineț, str. 31 August 1989, 19, cu suprafața de 0,0526 ha, cu valoarea de bilanț de 539 800 lei; bunul imobil (construcție comercială, prestarea serviciilor) cu nr. cadastral 4101216.041.03, situat pe adresa: mun. Edineț, str. 31 August 1989, 19, cu suprafața de 248,0 m.p., cu valoarea de bilanț de 5 655 637 lei;
- bunul imobil (teren pentru construcții) cu nr. cadastral 3601105.329, situat pe adresa: or. Drochia, str. 31 August 1989, 20/2, cu suprafața de 0,0228 ha, cu valoarea de bilanț de 34 540 lei;

Articolul 311. Recursul împotriva încheierii judecătorului de instrucție privind aplicarea sau neaplicarea arestării, privind prelungirea sau refuzul de a prelungi durata ei sau privind liberarea provizorie sau refuzul liberării provizorii

(...)

Articolul 312. Controlul judiciar al legalității încheierii privind măsurile preventive aplicate și prelungirea duratei lor

(...)

Articolul 313. Plângerea împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații

(1) Plîngerile împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate specială de investigații pot fi înaintate judecătorului de instrucție de către bănuț, învinut, apărător, partea vătămăă, de alți participanți la proces sau de către alte persoane drepturile și interesele legitime ale căroră au fost încălcate de aceste organe, în cazul în care persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plîngerii sale de către procuror sau nu a primit răspuns la plîngerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege.

(2) Persoanele indicate în alin.(1) sînt în drept de a ataca judecătorului de instrucție:

1) refuzul organului de urmărire penală:

a) de a primi plîngerea sau denunțul privind pregătirea sau săvîșirea infracțiunii;

b) de a satisface demersurile în cazurile prevăzute de lege;

c) de a începe urmărirea penală;

d) de a elibera persoana reținută pentru încălcarea prevederilor art. 165 și 166 din prezentul Cod;

e) de a elibera persoana deținută cu încălcarea perioadei de reținere sau a perioadei pentru care a fost autorizat arestul.

2) ordonanțele privind încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire penală;

3) alte acțiuni care afectează drepturile și libertățile constituționale ale persoanei.

(3) Plîngerea poate fi înaintată, în termen de 10 zile, judecătorului de instrucție la locul aflării organului care a admis încălcarea.

(4) Plîngerea se examinează de către judecătorul de instrucție în termen de 10 zile, cu participarea procurorului și cu citarea persoanei care a depus plîngerea, precum și a persoanelor ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plîngerii. Neprezentarea persoanei care a depus plîngerea și/sau a persoanelor ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plîngerii nu împiedică examinarea acesteia. Procurorul este obligat să prezinte în instanță materialele corespunzătoare. În cadrul examinării plîngerii, procurorul și persoana care a depus plîngerea, precum și persoanele ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plîngerii dau explicații.

(5) Judecătorul de instrucție, considerînd plîngerea întemeiată, adoptă o încheiere prin care obligă procurorul să lichideze încălcările depistate ale drepturilor și libertăților omului sau ale persoanei juridice și, după caz, declară nulitatea actului sau acțiunii procesuale atacate. Constatînd că actele sau acțiunile atacate au fost efectuate în conformitate cu legea și că drepturile sau libertățile omului sau ale persoanei juridice nu au fost încălcate, judecătorul de instrucție pronunță o încheiere despre respingerea plîngerii înaintate. Copia de pe încheiere se expediază persoanei care a depus plîngerea și procurorului.

(6) Încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă, cu excepția încheierilor privind refuzul în pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale și reluarea urmăririi penale, care pot fi atacate cu recurs la curtea de apel în termen de 15 zile de la data pronunțării.

V-III. Prevederi relevante din Codul penal:

Articolul 106. Confiscarea specială

(1) Confiscarea specială constă în trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a bunurilor indicate la alin. (2). În cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite sau nu pot fi recuperate, se confiscă contravaloarea acestora.

(2) Sînt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare):

- a) utilizate sau destinate pentru săvîrșirea unei infracțiuni;
- b) rezultate din infracțiuni, precum și orice venituri din valorificarea acestor bunuri;
- c) date pentru a determina săvîrșirea unei infracțiuni sau pentru a-l răsplăti pe infractor;
- e) deținute contrar dispozițiilor legale;
- f) convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunurile rezultate din infracțiuni și din veniturile de la aceste bunuri;
- g) care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

(2¹) Dacă bunurile rezultate din infracțiuni și veniturile de la aceste bunuri au fost comasate cu bunurile dobîndite legal, se confiscă acea parte din bunuri sau contravaloarea acestora care corespunde valorii bunurilor rezultate din infracțiuni și a veniturilor de la aceste bunuri.

(3) Dacă bunurile menționate la alin. (2) lit. a) și b) aparțin sau au fost transferate oneros unei persoane care nu știa și nici nu trebuia să știe despre scopul utilizării sau originea bunurilor, se confiscă contravaloarea acestora. Dacă bunurile respective au fost transferate cu titlu gratuit unei persoane care nu știa și nici nu trebuia să știe despre scopul utilizării sau originea acestora, bunurile se confiscă.

(4) Confiscarea specială se poate aplica chiar dacă făptuitorului nu i se stabilește o pedeapsă penală.

(5) Confiscarea specială nu se aplică în cazul infracțiunilor săvîrșite prin intermediul unui organ de presă sau al oricărui alt mijloc de informare în masă.

Articolul 106¹. Confiscarea extinsă

(1) Sînt supuse confiscării și alte bunuri decît cele menționate la art. 106 în cazul în care persoana este condamnată pentru comiterea infracțiunilor prevăzute la articolele 158, 165, 206, 208¹, 208², 217–217⁴, 218–220, 236–240, 243, 248–253, 256, 260³, 260⁴, 279, 280, 283, 284, 290, 292, 302, 324–329, 330², 332–335¹ și dacă fapta a fost comisă din interes material.

(2) Confiscarea extinsă se dispune dacă sînt întrunite cumulativ următoarele condiții:

- a) valoarea bunurilor dobîndite de persoana condamnată timp de 5 ani înainte și după săvîrșirea infracțiunii, pînă la data adoptării sentinței, depășește substanțial veniturile dobîndite licit de aceasta;
- b) instanța de judecată constată, în baza probelor prezentate în dosar, că bunurile respective provin din activități infracționale de natura celor prevăzute la alin. (1).

(3) La aplicarea prevederilor alin. (2) se va lua în considerare și valoarea bunurilor transferate de către persoana condamnată sau de o persoană terță unui membru de familie, persoanelor juridice asupra cărora persoana condamnată deține controlul sau altor persoane care știau ori trebuiau să știe despre dobîndirea ilicită a bunurilor.

(4) La stabilirea diferenței dintre veniturile licite și valoarea bunurilor dobîndite se va ține cont de valoarea bunurilor la data dobîndirii lor și de cheltuielile făcute de persoana condamnată, inclusiv de persoanele prevăzute la alin. (3).

(5) Dacă bunurile supuse confiscării nu se găsesc sau au fost comasate cu bunurile dobîndite licit, în locul lor se confiscă bani și bunuri care acoperă valoarea acestora.

(6) Se confiscă, de asemenea, bunurile și banii obținuți din exploatarea sau folosirea bunurilor supuse confiscării, inclusiv bunurile în care au fost transformate sau convertite bunurile provenite din activitățile infracționale, precum și veniturile sau foloasele obținute din aceste bunuri.

(...)

V-IV. Prevederi relevante din Legea nr. 48 din 30-03-2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale

(...)

- bunul imobil (construcție, clădire administrativă) cu nr. cadastral 3601105.329.01, situat pe adresa: or. Drochia, str. 31 August 1989, 20/2, cu suprafața de 94,5 m.p., cu valoarea de bilanț de 857 737 lei;
- bunul imobil (încăpere nelocativă) cu nr. cadastral 3601105.168.02.003, situat pe adresa: or. Drochia, str. 31 August 1989, 20, nr. 3, cu suprafața de 114,7 m.p., cu valoarea de bilanț de 1 225 446 lei;
- bunul imobil (încăpere nelocativă) cu nr. cadastral 2701223.179.03.056, situat pe adresa: or. Căușeni, str. Pietre Vechi, 38/a, nr. 56, cu suprafața de 48,7 m.p., cu valoarea de bilanț de 39 084 lei;
- bunul imobil (teren pentru construcții) cu nr. cadastral 1701114.289, situat pe adresa: mun. Cahul, str. Alexei Mateevici, 1 la, cu suprafața de 0,0047 ha, cu valoarea de bilanț de 120 000 lei;
- bunul imobil (teren pentru construcții) cu nr. cadastral 1701114.173, situat pe adresa: mun. Cahul, str. Alexei Mateevici, 1 la, cu suprafața de 0,0196 ha, cu valoarea de bilanț de 120 000 lei;
- bunul imobil (construcție comercială, prestarea serviciilor) cu nr. cadastral 1701114.173.2, situat pe adresa: mun. Cahul, str. Alexei Mateevici, 1 la, cu suprafața de 156,2 m.p., cu valoarea de bilanț de 2 033 409 lei;
- bunul imobil (teren pentru construcții) cu nr. cadastral 0300305.015, situat pe adresa: mun. Bălți, str. Alexandr Pușkin, 18, cu suprafața de 0,0526 ha, cu valoarea de bilanț de 14 586 lei;
- bunul imobil (construcție comercială, prestarea serviciilor) cu nr. cadastral 0300305.015.2, situat pe adresa: mun. Bălți, str. Alexandr Pușkin, 18, cu suprafața de 271,2 m.p., cu valoarea de bilanț de 6 136 602 lei;
- bunul imobil (încăpere nelocativă) cu nr. cadastral 0100414.107.01.211, situat pe adresa: mun. Chișinău, bd. Moscova, 16, cu suprafața de 249,2 m.p., cu valoarea de bilanț de 1 310 611 lei;
- bunul imobil (teren pentru construcții) cu nr. cadastral 6001212.079, situat pe adresa: or. Nisporeni, str. Alexandru cel Bun, 92, cu suprafața de 0,1493 ha, cu valoarea de bilanț de 5 982 lei;
- bunul imobil (construcție comercială, prestarea serviciilor) cu nr. cadastral 6001212.079.2, situat pe adresa: or. Nisporeni, str. Alexandru cel Bun, 92, cu suprafața de 302,6 m.p., cu valoarea de bilanț de 2 819 760 lei;
- cota-parte de 16,67 % deținută de BC „Victoriabank” SA din capitalul social al SRL „Biroul de Credit”, cod fiscal 1008600017816, cu adresa juridică: mun. Chișinău, str. Alexandru cel Bun, 49, în sumă totală de 12 191 163 lei (cota-parte de 16,67 % constituind 2 032 263 lei).

Responsabilitatea executării acțiunii de urmărire penală a fost pusă în sarcina procurorului și ofițerilor de urmărire penală din cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infractionale a Centrului Național Anticorupție.

Nefiind de acord cu încheierea nominalizată, reprezentantul BC „Victoriabank” SA, Cîrimpei Igor și avocații Malic Gheorghe și Pîntea Andrei au declarat recurs, solicitînd admiterea cererii de recurs, care va contribui la asigurarea drepturilor și intereselor legitime ale părții apărării, astfel cum în virtutea alineatelor (2) și (3) art. 17,

art. 314 Cod procedură penală, instanța de judecată, inclusiv cea de recurs, are obligația pozitivă să asigure învinutului condiții indispensabile deplinei exercitări a drepturilor procesuale, fiind obligată să se pronunțe în actele procedurale dacă a avut loc sau nu încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în cazul în care părțile invocă încălcarea Convenției; Casarea încheierii și a mandatului de sechestru, emise la 29 iulie 2020 de către Judecătoria Chisinau, sediul Ciocana în cauza penală, nr.2014978151, privind autorizarea sechestrului asupra mai multor bunuri ale B.C. „Victoriabank” S.A.; Rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să se respingă demersul procurorului ca fiind neântemeiat și contrar legii.

În ședința de judecată a instanței de recurs reprezentantul BC „Victoriabank” SA, Cirimpei Igor și avocatul Malic Gheorghe au solicitat sesizarea Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele 4, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova: a definițiilor, *bun infracțional* și *investigații financiare paralele* din punctele 4/4) și 20/1) art. 6; a pct. 9) alin. (2) art. 93; a alin. (1) art. 229²; a textului, *urmărirea bunurilor infracționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod* din alin. (2) art. 229/2, și alin. (3) art. 258, toate prevederi ale Codului de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare.

Autorii sesizării excepției de neconstituționalitate indică următoarele motive:

- neconstituționalitatea definițiilor, *bun infracțional* și *investigații financiare paralele* din punctele 4/4) și 20/1) art. 6 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, se invocă ca fiind contrare articolelor 4, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova, dat fiind că sunt norme neclare și imprevizibile, nu conțin careva criterii obiective și logice de apreciere a noțiunilor, pentru că acestea instituie prezumția de vinovăție, conțin măsuri neproporționale ce afectează libertatea proprietății și alte drepturi constituționale și convenționale;

- astfel, expresiile *bun infracțional* și *investigații financiare paralele* din punctele 4/4) și 20/1) art. 6 din Codul de procedura penală, deși se pretind a fi, prin sine nu conțin definiții clare, nu sunt operații logice sau enunțuri, prin care s-ar fi identificat conținutul noțiunilor respective, normele vizate nu stabilesc diferențele specifice și trăsăturile caracteristice ale acestor noțiuni, care le deosebește de celelalte noțiuni cuprinse în genul său proxim;

- cu referire la expresia *bun infracțional*, care deși este definitivată ca orice bun care poate fi pus sub sechestru în conformitate cu prevederile prezentului cod, precum și bun care poate fi supus confiscării speciale sau confiscării extinse, totuși prin conținutul semantic și valoarea morfologică a sa, aceasta grav încalcă prezumția de nevinovăție și prezumția caracterului licit al dobândirii bunurilor, garantate de articolele 21 și 46 din Constituția Republicii Moldova, fiind o expresie ce apriori determină sau caracterizează bunurile vizate ca aparținând unei infracțiuni (deja constatate-n.m.), că se referă la o infracțiune (deja constatată-n.m.), ce au caracter de infracțiune (deja constatată-n.m.). Această denumire este specifică a se aplica doar în cazul în care Agenția de Recuperare a

Bunurilor Infracționale, așa cum este în sens comunitar și era preconcepțuit a fi o instituție pentru a identifica, localiza și urmări cu adevărat bunurile infracționale, după ce exista o sentință definitivă prin care este constatat caracterul infracțional al bunurilor concrete, fie că aparțin persoanei condamnate sau se află în posesia altor persoane, fie că sunt tănuite sau ca și venituri infracționale nu este identificată forma și locul în care ele se află la moment, bunuri care deja au fost supuse confiscării speciale sau confiscării extinse;

- altfel spus, datorită conținutului semantic și valorii morfologice, această expresie din start grav încalcă prezumția de nevinovăție și prezumția caracterului legal al dobândirii, deoarece prin denumire, fără oricare dubiu, apriori acordă un statut consumat și califică ca fiind infracționale bunurile, despre care încă nu se cunoaște dacă ar exista, ca atare, referitor la care doar se intenționează a fi identificate, ne fiind constatat și probat faptul că ar exista sau nu astfel de bunuri. Din conținutul imprevizibil al alin. (1) art. 229², a textului, urmărirea bunurilor infracționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod din alin. (2) art. 229² și din alin. (3) art. 258 Cod de procedura penală, rezultă că acestea deja sunt denumite și prezumate a fi bunuri infracționale încă când organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției să efectueze investigații financiare paralele (paralele cu ce-n.m.?) în vederea urmăririi bunurilor infracționale (?), acumulării probelor cu privire la acestea și indisponibilizării lor..., astfel încă la aceasta etapă cind se dispune a acumula probe cu privire la posibilitatea existenței astfel de bunuri, cind încă nu sunt identificate careva probe, însă deja se prezumă a fi și expres se refera la bunuri infracționale;

- cu referire la persoanele care se pretinde că dețin astfel de bunuri {infracționale-n.m.) inclusiv B.C. „Victoriabank” S.A., și dacă din start lor li se invocă că ar deține bunuri infracționale, aceasta înseamnă, că prin legea contestată, în toate formulele cu utilizarea denumirii bunuri infracționale, ab initio, se afectează și prezumția nevinovăției, garantată de art. 21 din Constituția Republicii Moldova, or indubitabil articolul 6 § 2 din Convenție impune, încât formula legală criticată, volens nolens, impune că în îndeplinirea funcțiilor lor, membrii unui tribunal, inclusiv judecătorul de instrucție și instanța de recurs, carora li se cere să autorizeze sechestrul bunurilor infracționale, să pornească de la ideea preconcepțuită că cel trimis în judecată (cel ce deține aceste bunuri-n.m.) a comis actul incriminat, aceasta deși sarcina probei revine acuzării, iar orice dubiu este interpretat în favoarea celui acuzat;

- astfel la caz sunt relevante hotărârea Guțu c. Moldovei din 7 iunie 2007, {Cererea nr. 20289/02-§ 46), Hotărârea Didu împotriva României din 14 aprilie 2009, (Cererea nr. 34.814/02), Hotărârea Boicenco v. Republica Moldova din 11 iulie 2006, § 104..., cauzele Kuznețov și Otersv. Rusia (2007), Tatișvili v. Rusia (2007), Bordea v. România (2007, în care Curtea reamintește ca prezumția de nevinovăție consacrată de art. 6 paragraful 2 se numără printre elementele noțiunii de proces echitabil în materie penală impus de paragraful 1 (Deweer împotriva Belgiei, 27 februarie 1980, A§ 56, seria A nr. 35) și trebuie interpretată în lumina jurisprudenței Curții în materie. Curtea a analizat deja cereri din perspectiva celor două paragrafe coroborate (Bernard împotriva Franței, 23 aprilie 1998, A§ 37, Culegere de hotărâri și decizii 1998-11, și Janosevic împotriva Suediei, nr. 34.619/97, A§ 96, CEDO 2002-VII, și a statuat ca art. 6

paragraful 2 reglementa întreaga procedura penală (inclusiv etapa autorizării sechestrului pe "bunurile infracționale"-n.m.), independent de rezultatul urmăririi penale, nu numai examinarea temeiniciei acuzației (Pandy împotriva Belgiei, nr. 13.583/02, Aș 41,21 septembrie 2006). Curtea reamintește ca trebuie făcută o distincție între deciziile (expresiile folosite, inclusiv în lege-n.m.) care reflecta sentimentul ca persoana în cauză este vinovată și cele care se limitează la a descrie o stare de suspiciune (în speță, spre exemplu, ar fi fost corect să fie bunuri, ce se pretinde sau se bănuiește a fi infracționale și pe care ar putea fi aplicat sechestrul în condițiile legii-n.m.). Primele încalcă prezumția de nevinovăție, iar celelalte au fost de mai multe ori considerate conforme cu spiritul art. 6 din Convenție (vezi, printre altele, Leutscher împotriva Olandei, 26 martie 1996, Aș 31, Culegere 1996- 11), or Curtea mai reiterează că prezumția de nevinovăție este încalcata dacă, fără stabilirea legală în prealabil a vinovăției unui învinuit și, în special, fără ca acesta să fi avut ocazia să exercite drepturile aparării o hotărâre judecătorească dată în privința sa reflecta sentimentul ca el este vinovat. La fel se poate întâmpla și în lipsa unei constatări formale este suficientă o motivație care să dea de gândit că judecătorul considera ca partea interesată este vinovată [vezi, printre multe altele, Minelli, menționată mai sus, Aș 37, și McHugo împotriva Elveției (dec.), nr. 55.705/00, 12 mai 2005];

- în așa mod se deduce că în speță, pe de o parte, contrar alin. (2) art. 305 Cod procedură penală, B.C. „Victoriabank” S.A., apărătorii și reprezentantul sau, nici măcar nu au fost citați în judecătoria Chișinău, sediul Ciocana la ședința de examinare și soluționare a problemei privind punerea sub sechestrul asupra șirului de bunuri mobile și imobile ale sale și emiterea la 29 iulie 2020 încheierii și mandatului de sechestrul, astfel nu a avut și nici nu i s-a acordat ocazia să exercite drepturile aparării. Pe de altă parte, prin formula legală contestată, judecătorul de instrucție oricum era forțat să exprime sentimentul că B.C. „Victoriabank” S.A. ar fi vinovată și acest sentiment se reflecta chiar prin ipoteza „legală” contestată, că ar deține bunuri chipurile incontestabil a fi infracționale, pe care să dispună aplicarea sechestrului, rezultând că fără constatări formale, cu privire la vinovăția B.C. „Victoriabank” S.A. de comiterea infracțiunii incriminate, totuși în virtutea legii contestate, judecătorul de instrucție deja să expusă că aceasta ar fi dobândit și ar deține „bunuri infracționale”, pe care a aplicat sechestrul;

- referitor la expresia și definiția investigații financiare paralele din pct 20/1) art. 6 Cod procedură penală, acestea cât, la general și Cod procedură penală, sunt neclare și imprevizibile pentru că legislatorul a omis să reglementeze expres anumite limite previzibile de „exercitare” a „totalității” acțiunilor de urmărire penală și a măsurilor speciale de investigații, care ar putea fi realizate în cadrul așa ziselor investigații financiare paralele, la fel cum nu conțin o procedură clară, în care ar putea fi realizată această „totalitate” a acțiunilor de urmărire penală și a măsurilor speciale de investigații, inclusiv sub aspectul faptului că legea procesuală nu expune condiții de proporționalitate și de limitare în eventuala executare a lor, la concret și cu precizie limitativă, când și care pretinsă acțiune de urmărire penală și măsură specială de investigații, din „totalitatea” acestora, ar putea fi realizată ca atare în cadrul așa ziselor investigații financiare paralele, imprevizibil a fi paralele la ce sau paralele, cu ce?;

- mai mult ca atît, îndoielnic si imprevizibil, la general si particular, este „dreptul” Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale de a efectua careva acțiuni procedurale, de urmărire penală și măsuri speciale de investigații, inclusiv de a emite ordonanțe de sechestru si a exercita careva acte în cadrul procesului penal, mai cu seama la faza urmărire penală, în condițiile în care aceasta nu este organ abilitat să exercite urmărirea penală, nu este organ abilitat să exercită activitatea specială de investigații, nu este procuror și nici instanță judecătorească, în timp ce potrivit alin. (1) art. 1 Cod procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod, fiind inadmisibil în principiu să se exercite careva investigații paralele, mai probabil că paralele cu procesul de urmărire penală, fiind exercitat un alt „proces penal paralel”, decât cel prevăzut de conceptul procesului penal, care trebuia să fie desfasurat cu participarea părților;

- Grav este că în pofida celor relatate în punctele precedente, stipulările din pct 20¹⁾ art. 6, alin. (1) și (2) art. 229²⁾, alin. (3) art. 258 și toate alte prevederi ale Codului de procedura penală al Republicii Moldova, sunt imprevizibile pentru că pe de o parte, acordă Agenției atribuții nelimitate, necontrolabile si imposibile de contestare si control judiciar, de a efectua în cadrul procesului penal, mai cu seama la faza urmărire penală, acțiuni procedurale, de urmărire penală și măsuri speciale de investigații, inclusiv de a emite ordonanțe de sechestru, în condițiile în care aceasta nu este organ abilitat să exercite;

- pe intreg textul Sesizării toate constatările privind încălcarea prezumției de nevinovăție, expuse în punctele 3-3.5., se referă, cît la expresia „bunuri infraționale”, atît și la cuvîntul „Infraționale” din denumirea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale, ceea ce face imposibilă aplicarea acestora la faza urmărire penală, cînd nu este o sentință definitivă;

- urmărirea penală, nu este organ abilitat să exercită activitatea specială de investigații, nu este procuror și nici instanță judecătorească. Totuși, în pofida celor relatate, în virtutea prevederilor imperative de la pct. 9) alin. (2) art. 93 Cod procedură penală, procesele-verbale de consemnare a rezultatelor investigațiilor financiare paralele, prin definiție se considera a fi probe incontestabile, și desi acestea ar putea fi rezultate si din activitatea specială de investigații, lor nu se aplică ipotezele limitative, stabilite de alin. (4) art. 93 Cod procedură penală, conform carora, datele de fapt obținute prin activitatea specială de investigații (nu si cele obținute prin așa zisele investigații financiare paralele-n.m.), pot fi admise ca probe numai în cazurile în care ele au fost administrate și verificate prin intermediul mijloacelor prevăzute la alin.(2), în conformitate cu prevederile legii procesuale, cu respectarea drepturilor și libertăților persoanei sau cu restricția unor drepturi și libertăți autorizată de către instanța de judecată, or imprevizibil si nelimitativ, aceste ipoteze de admisibilitate a probei, nu se refera special și la așa zisele procese- verbale de consemnare a rezultatelor investigațiilor financiare paralele, astfel acestea fiind apriori admisibile, se prezumă a fi legale, utile, pertinente si concludente;

- mai mult ca atît, odată ce ARBI nu este organ abilitat, să exercite urmărirea penală și nici activitatea specială de investigații, și nu este nici procuror, acțiunile,

inacțiunile și actele acesteia, nu sunt susceptibile de contestare nici într-un mod la faza urmărire penală, inclusiv în ordinea articolelor 298, 299 și nici 299¹ din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, care prevăd posibilitatea de a formula plângeri Doar împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor procurorului, ale organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații, nu și ale Agenției, astfel fiind limitat dreptul general al bănuțului, învinutului, reprezentantului lor legal, apărătorului, părții vătămăte, părții civile, părții civilmente responsabile și reprezentanților acestora, precum și altor persoane ale căror drepturi și interese legitime au fost lezate de ARBI, în speță inclusiv prin emiterea „ordonanțelor și proceselor verbale” de ridicare, prin întocmirea „ordonanței” și „proceselor verbale de sechestru”, din 29 iulie și 12 august 2020 și altele;

- Aceasta și pentru că în virtutea articolelor 41,53¹, 299², 300-313 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, nici procurorul ierarhic superior, nici judecătorul de instrucție, la fel cum nici instanța de recurs nu sunt abilitate expres, nici cu dreptul de a examina, în principiu, plîngerile și contestațiile față de acțiunile, inacțiunile și actele Agenției, cu atît mai mult nu sunt abilitate cu obligația, după caz, de a constata, sau a recunoaște caracterul ilegal și a desființa, actele acesteia, fapt care denotă că un pretins control judecătoresc, ab inițio, va fi iluzoriu, theoretic și formai, aceasta pentru că legea contestată nu este previzibilă, desi Curtea Europeană în practica sa constantă, inclusiv expusă în cauza Prince Hans-Adam II de Liechtenstein vs Allemagne din 12 iulie 2001, a menționat, că statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în art. 6 au tocmai acest scop: efectivitatea dreptului la un proces echitabil, impunându-se statelor o obligație de rezultat: adoptarea în ordinea juridică internă a măsurilor corespunzătoare și a mijloacelor necesare realizării acestei obligații, ceea ce deopotrivă, cu desavîrsire nu acorda normele contestate, care nu conțin nici la un nivel minim careva garanții contra abuzului ARBI, contra arbitrarului, după noi, astfel fiind în contradicție, cît art. 4, 21 și 46 atît și art. 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova;

- din esența definiției de la pct. 20¹) art. 6 Cod procedura penală, se identifică că noțiunea investigații financiare paralele, este imprevizibilă nu doar că acordă posibilitatea Agenției, pe de o parte, de a desfășură totalitatea acțiunilor de urmărire penală și a măsurilor speciale de investigații, în mod imprevizibil, neproportional, nelimitativ, și fără un oarecare control ierarhic sau judiciar, aceasta nu definește un scop previzibil, la general, avînd scopul separat, de acumulare a probelor referitoare la bănuț, învinut, inculpat sau condamnat, imprevizibil că sintagma, referitoare la ..., prin sine permite să se acumuleze informații, să se urmărească și să se verifice totul despre, libertatea de conștiință și opinie a bănuțului, învinutului și inculpatului, care ar fi obținute și activitatea sa politică, care ar fi comportamentul în diferite asociații profesionale, obștești, în familie și în alte domenii, vădit „neinfraționale”, care ar fi nivelul de pregătire profesională și generală a acestuia etc;

- la fel definiția de la pct. 20¹) art. 6 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, neproportional și imprevizibil permite imixtiunea în viața privată și personală a bănuțului, învinutului, inculpatului, prin colectarea informațiilor și administrarea

probelor cu privire la tot patrimonial acestuia, inclusiv legal și toate bunurile pe care le deține acesta în calitate de beneficiar efectiv, totodată norma contestată, neproportional și imprevizibil permite imixtiunea în viața privată a altor persoane, prin colectarea informațiilor și administrarea probelor cu privire la întreg patrimoniul altor persoane, proprietarul și administratorul, nu doar în limitele în care acestea administrează bunurile „deținute” de bănuț, învinuit sau inculpat în calitate de beneficiar efectiv, persoane care nici nu au statut procesual, care nu dispun de careva drepturi și obligații legale, inclusiv dreptul de a contesta într-un mod la faza urmărire penală, inclusiv în ordinea articolelor 298, 299 și nici 299¹ din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, a acțiunilor, inacțiunilor și actelor Agenției;

- pe de altă parte, este neconstituțional și neconvențional că legea contestată, în principiu, nu conține careva criterii măcar relativ obiective de previzibilitate și proportionalitate, a aplicării ei, în care în virtutea alin. (1) și (2) art. 229² și alin. (3) art. 258 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, organul de urmărire penală, prin delegație, ar putea dispune, iar Agenția, ar urma obligatoriu să desfășoare investigații financiare paralele, pentru că în actuala formula legală, acestea sunt pasibile doar din simplul motiv, că este cazul urmăririi penale formale cu privire la una sau mai multe infracțiuni dintre care cel puțin una este prevăzută la art. 141, 144, 158, 164, 165, 165¹, 166¹, 167, 168, 181², 206, 217¹, 217³, 218, 220, 239-240, 242¹-244, 248, 249, 259, 260, 260²-260⁴, 260⁶, 279, 283, 284, 324-329, 330¹, 330², 332-335¹, 352¹ și 362¹ din Codul penal, precum și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu prevăzute la art. 190 și 191 din Codul penal, unele dintre care sunt infracțiuni mai puțin grave sau chiar ușoare, lipsă fiind proportionalitatea sau echilibrul just între scop și mijloc, precum și indiferent de faptul că potrivit art. 252 din Codul de procedura penală, urmărirea penală are ca obiect colectarea probelor necesare cu privire la existența infracțiunii, și o mare parte din cauzele penale pornite cu privire la aceste infracțiuni, așa și nu identifică existența infracțiunii și pe parcurs se clasează pe motive de reabilitare, totuși preținsele investigații paralele, imprevizibil și neproportional sunt dispuse și se desfășoară obligatoriu de la fază incipientă a procesului penal, cind încă nu s-au stabilit suficiente date că ar exista în genere infracțiunea denunțată, cind în condițiile specifice ale cauzei, nu exista careva indici cu privire la faptul că persoana bănuț/suspectă, eventual nu ar avea o probabilă atribuție la comiterea preținsei fapte, ne existind probe nici măcar pentru ai formula o învinuire, aceasta desi art. 46 dn Constituție prezumă caracterul licit al dobândirii bunurilor sale, și acestea nu sunt pasibile a fi prezumate a fi „bunuri infracționale”, astfel normele contestate nu conțin careva garanții contra arbitrariului, inclusiv în condițiile în care în prealabil nu exista nici o probabilă banuială și nu sunt careva alte date că ar exista în principiu careva bunuri din cele menționate la alin. (2) art. 106 și 106/1 Cod penal, cind în prealabil nu există și legea nu impune posibilitatea exercitării preținsele investigații financiare paralele, doar dacă ar exista careva date cit de cit obiective, că ar exista careva bunuri destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni, care prin definiție, în formula constituțională, ar putea fi confiscate numai în condițiile legii, astfel rezultă că normele legale contestate admit sau chiar stimulează pasibilitatea imixtiunii, fără un scop prealabil identificat, proportional, clar și definit în lege, din cele expres prevăzute în art.

54 din Constituție, în exercitarea liberă a dreptului la proprietate privată, astfel fiind inversată și prezumția caracterului licit al dobândirii bunurilor, ceea ce prin sine denotă că exercițiul acestor drepturi și libertăți, prin formalități imprevizibile, este supus altor restrîngereri decît celor prevăzute de lege, care de fapt nu corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și nu sînt strict necesare într-o societate democratică, fapt care denotă că în Republica Moldova au fost adoptate legi-norme contestate, care prin sine suprimă și diminuează drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului, astfel fiind contrare normelor constituționale vizate;

- referitor la drepturile îngrădite se mai impune a specifica că măsurile instituite de către instanțele de judecată pe seama legilor contestate, în mod direct încalcă Directiva (UE) 2016/343 din 9 martie 2016 a Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale, care specifică expres dreptul de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale, ca fiind un drept esențial care garantează un proces echitabil și ar trebui să fie asigurat în întreaga Uniune, încălcarea acestui drept va acorda persoanelor suspectate sau acuzate dreptul la un nou proces, or sub aspectul previzibilității, conform noii directive, desi dreptul de a fi prezent la proces nu este absolut, îngrădirea acestuia ar fi posibilă doar cu previzibilitate și trebuie să fie definită cu precizie în normele naționale, care ar trebui să respecte Carta și CEDO, în special în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, or principiul eficacității dreptului Uniunii impune instituirea de către statele membre a unor măsuri reparatorii adecvate și eficiente în eventualitatea încălcării unui drept conferit persoanelor prin dreptul Uniunii, ceea ce nu avem în speță, deoarece normele contestate nu reglementează aceste probleme, cel puțin nu există o cale de atac eficientă, disponibilă în cazul încălcării de către ARBI, a drepturilor vizate, care ar trebui să aibă ca efect, în măsura în care este posibil, plasarea persoanelor suspectate sau acuzate în aceeași situație în care s-ar fi aflat dacă încălcarea nu s-ar fi produs, cu atît mai mult, că în vederea protejării dreptului la un proces echitabil și a dreptului la apărare, deopotrivă statele membre ar trebui să poată extinde drepturile prevăzute de directive pentru a asigura un nivel de protecție mai ridicat, dar nu invers ca și în speță, or nivelul de protecție stabilit de statele membre ar trebui să nu fie niciodată inferior standardelor prevăzute de cartă sau de CEDO, astfel cum sunt interpretate de Curtea de Justiție și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și în conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este definit la articolul 5 din TUE;

- în speță, deopotrivă invocăm că legea internă, normele contestate, nu definesc cu suficientă precizie modalitatea de exercitare a acestor preținse competențe ale Agenției și nu conțin garanții împotriva abuzurilor, aceasta deși Curtea Europeană permanent reamintește în jurisprudența sa constantă, că "prevăzut de lege" înseamnă nu doar o anumită bază legală în dreptul intern, dar și calitatea legii în cauză, astfel, aceasta trebuie să fie accesibilă persoanei și previzibilă (a se vedea Hotărârea Amann împotriva Elveției, alin. 50), să conțină reglementare clară cu privire la modalitatea de asigurare a unui drept;

- de aici se desprinde concluzia față de toate normele legale contestate, că acestea permit aplicarea unei măsuri secrete (paralele procesului fără participarea părților-n.m.)

..., astfel aceste măsuri ale Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, nu pot fi cenzurate de persoana vizată sau de public, și nici de un control judiciar efectiv, însemnând că ab initio, «legea» contravine principiului preeminentei dreptului atunci când marja de apreciere acordată autorității executivului, ARBI, nu este limitată, desi conform standardelor normale, legea deopotrivă, trebuie să definească suficient de dar limitele marjei de apreciere acordate autorității publice, dar și modalitățile (clare-n.m.) de exercitare, având în vedere scopul legitim al măsurii în discuție, pentru a oferi persoanei (în speță, persoanei juridice și părții apărării-n.m.) protecție adecvată împotriva arbitrarului;

- Curtea Europeană a Drepturilor Omului consideră că principiul statului de drept, menționat în preambulul Convenției, fiind „un element al patrimoniului spiritual comun al statelor membre ale Consiliului EuropeU se referă la Convenție în ansamblu. Acest principiu al statului de drept a fundamentat, în special, cerința stabilită de Curte de protecție adecvată împotriva ingerințelor arbitrare ale puterii publice {a se vedea, inter alia, Hotărârile CEDO Engel și alții v. Olanda din 8 iunie 1976, Klass și alții v. Germania 6 septembrie 1978, Malone v. Regatul Unit din 2 august 1984 etc.);

- în ceea ce privește cerința previzibilității legii, Curtea Europeană reamintește în jurisprudența sa constantă, că o normă este „previzibilă” numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultantă de specialitate - să își corecteze conduita. Curtea a subliniat importanța acestui concept mai ales atunci când este vorba despre o supraveghere secretă (Hotărârea Malone împotriva Regatului Unit din 2 august 1984, reluată în Hotărârea Amann împotriva Elveției mai sus citată, alin. 56). Curtea reamintește că sintagma «prevăzută de lege» nu se „referă doar la dreptul intern, ci vizează și calitatea „legii prin această expresie se înțelege compatibilitatea legii cu principiul preeminentei dreptului, menționat explicit în preambulul convenției (...). înseamnă - și aceasta reiese din obiectul și din scopul articolului 8 - că dreptul intern trebuie să ofere o anumită protecție împotriva încălcărilor arbitrare ale drepturilor garantate de § 1 art. 6 din Convenție. (...). Or, pericolul arbitrarului apare cu a deosebită claritate atunci când o autoritate, inclusiv ARBI își exercită în secret atribuțiile, inclusiv exercită investigații financiare, paralele procesului penal și fără participarea părților, la fel cum și judecătorii de instrucție, cind este vorba de astfel de cauze penale, ca de regulă, contrar alin. (2) art. 305 Cod procedură penală, nu informează și nu citează la ședința de judecată la examinarea demersurilor referitoare la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere, nici persoana în privința căreia se soluționează chestiunea referitoare la măsurile procesuale de constrângere, nici apărătorii, și nici reprezentantul acesteia;

- în speță, aplicarea măsurilor secrete, numite imprevizibil și la general investigații financiare paralele procesului penal, exercitate fără participarea părților, în genere nu poate fi cenzurată de către B.C. „Victoriabank” S.A. sau public, respectiv dacă sa anticipăm, în speță ar fi cazul în care Curtea ar constata că nu există garanții adecvate și suficiente împotriva abuzurilor, deoarece un sistem de realizare a pretinselor masuri secrete, paralele, nu sunt compatibile cu exigentele § 1 art. 6 din Convenție;

- în altă ordine de idei se constată că datorită caracterului imprevizibil al normelor citate și lipsei elementarelor garanții adecvate și suficiente împotriva abuzurilor, ordonanța din 29 iulie 2020 emisă de „ofițerul superior de urmărire” al DIF a ARBI a CNA, este contrară și art. 255 Cod procedură penală, deoarece pe de o parte, în cadrul urmăririi penale, ordonanțe poate emite doar organul de urmărire penală, care gestionează procesul și acesta nu este abilitat și îndreptățit, inclusiv prin formula contestată de la alin. (3) art. 258 Cod procedură penală, să-si decline sau delegheze atribuțiile sale exclusive către ARBI, decât să-i poruncească efectuarea investigațiilor financiare paralele, nu și emiterea unor ordonanțe, pasibile de emitere doar de organul de urmărire penală, pe de alta, legea prevede că doar ordonanțele organului de urmărire penală trebuie să fie motivate și să cuprindă anumite criterii de previzibilitate, însemnând că legea nu formulează careva condiții previzibile față de „ordonanțele” ARBI, acestea fiind emise cu depășirea împuternicirilor legale, în consecință „acte procedurale”, realizate de o persoană care nu are dreptul să efectueze acțiuni procesuale în cauza penală, ceea ce în virtutea imperativelor alin. (1) pct. 4), alineatelor (2), (3) și (5) art. 94 Cod procedură penală, atât și de alineatele (1), (2) și (3) art. 251 din același cod, se determină nulitatea absolută, ilegalitatea și inadmisibilitatea astfel de acte sau soluții procesuale, realizate cu încălcarea grava a competenței materiale, totodată așa cum sa menționat în punctele 4.3. și 4.4., legea procesuală în ansamblul ei, omite să reglementeze o procedură clară, garantată și previzibilă, în care aceste acte ar fi susceptibile de contestare într-un oarecare mod la faza urmărire penală, inclusiv în ordinea articolelor 298, 299 și nici 299/1 din Codul de procedura penală, la fel cum nu exista nici un oarecare organ ierarhic sau instanță, ceva în felul stabilit de articolele 41, 531, 299², 300-313 din Codul de procedura penală, care ar fi abilitate expres, cu dreptul de a examina, în principiu, plîngerile și contestațiile față „ordonanțele” ARBI, cu atât mai mult abilitate cu obligația, după caz, de a constata, de a recunoaște caracterul ilegal și a desființa aceste ordonanțe, aceasta și pentru că ARBI nu este organ de urmărire penală, pentru că conform art. 253 Cod procedură penală, urmărirea penală se efectuează de către procuror și de către organele (nu de către ofițeri în nume propriu-n.m.) constituite conform legii în cadrul: 1) Ministerului Afacerilor Interne; 2) Serviciului Vamal; 3) Centrului Național Anticorupție. (2) Organele de urmărire penală sînt organizate în structuri centrale și structuri teritoriale și sînt reprezentate de ofițeri de urmărire penală anume desemnați în cadrul instituțiilor menționate în alin.(1) și subordonați organizațional conducătorului instituției respective;

- aceiași situație rezulă și din Legea nr. 333 din 10.11.2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală, care în alineatele (3) și (4) art. 4, mai specifică expres, că: (3) Constituirea, reorganizarea și lichidarea organelor de urmărire penală de toate nivelurile se efectuează, în condițiile legii, de către conducătorii instituțiilor menționate la alin. (1). (4) Angajații unor alte subdiviziuni din instituțiile menționate la alin. (1) pot avea atribuții de ofițer de urmărire penală numai în cazul desemnării lor prin ordonanță a procurorului, la propunerea ofițerului de urmărire penală;

- cu referire la structura Centrului Național Anticorupție constatăm că acesta are constituit conform legii un sigur organ de urmărire penală, Direcția general urmărire penală, doar în cadrul acesteia activează ofițeri de urmărire penală, desemnați în

condițiile legii, cât priveste ARBI, instituită în baza Legii nr. 48 din 30.03.2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, aceasta este o subdiviziune autonomă specializată desi în cadrul Centrului Național Anticorupție, însă care nu este organ de urmărire penală cu atribuții exclusive, prevăzute de Codul de procedură penală, inclusiv cu dreptul de a efectua urmărirea penală și mai cu seamă, de emite ordonanțe procesuale;

- este important a evidenția că conceptual, așa cum și numește Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, aceasta prin definiție, se deosebește de organul de urmărire penală prin etapele procesului penal, prin care pot să intervină, organul de urmărire penală la faza urmărire penală cind se administrează probe pentru a se constata și demonstra vinovăția, dincolo de orice dubiu, precum a se constata și bunurile pasibile a fi infracționale, și deopotrivă, Agenția, este un organ care acționează în vederea stabilirii, urmăririi și indisponibilizării bunurilor deja fiind constatat că lucru judecat a fi infracționale (nu pasibil a fi infracționale-n.m.), adică după ce a fost finisat procesul judiciar, cu sentință definitivă, prin care s-a dispus confiscarea anumitor bunuri, care nu au fost sechestrate și nu sunt stabilite locul aflării lor, iată aici se implică ARBI, care prin mijloace, inclusiv de investigații și de urmărire penală caută aceste bunuri pentru a fi urmărit și realizată confiscare;

- Agenția nu poate fi o instituție sau un organ de urmărire penală paralel, care desfășoară urmărirea penală în mod separat sau paralel, care ar substitui procedura de urmărire penală și nici organele de urmărire penală, pentru că potrivit art. 2 a Legii nr. 48 din 30.03.2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, ARBI este o instituție, mai mult de cooperare internațională și de efectuare a investigațiilor financiare paralele, nu propriu urmărirea penală, ci urmărirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale (nu pasibil a fi, ci fiind infracționale ca și lucru judecat-n.m.), după ce a fost finisat procesul penal, cu sentințe definitive, sau la solicitarea unui organ similar din străinătate, fiind o procedură separată sau paralelă de urmărire a bunurilor infracționale, statutul carora, deja este constatat în baza unei sentințe definitive, când este constatat, că condamnatul concret, ar fi avut venituri infracționale, pe care le-a ascuns, ne fiind depistate de către organul de urmărire penală, sau care se constată deja după pronunțarea sentinței definitive, iată care este scopul legii vizate, cit la nivel național atît și internațional, și interpretarea extensivă defavorabilă a acestei legi nu este admisibilă, de altfel, dacă ar fi fost o structură capabilă să substituie organul de urmărire penală, ca și în speță, retoric se întreabă, care ar fi rezonul să ai două organe paralele...

În cadrul ședinței de judecată în instanța de recurs, reprezentantul BC „Victoriabank” SA, Cîrimpei Igor și avocații Malic Gheorghe, Pîntea Andrei, și Tighinean Sorin au solicitat sesizarea Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele 4, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova: a definițiilor, *bun infracțional* și *investigații financiare paralele* din punctele 4/4) și 20/1) art. 6; a pct. 9) alin. (2) art. 93; a alin. (1) art. 229²; a textului, *urmărirea bunurilor infracționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod* din alin. (2) art. 229², și a alin. (3) art. 258, toate prevederi ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122-

XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare.

Acuzatorul de stat Cazacu Victor în ședința de judecată nu a obiectat împotriva cererii reprezentantului BC „Victoriabank” SA, Cirimpei Igor și avocatului Malic Gheorghe, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, dar a invocat, că este împotriva suspendării examinării recursului împotriva încheierii.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, instanța de recurs consideră necesar de a admite cererea depusă de către reprezentantul BC „Victoriabank” SA, Cirimpei Igor și avocatul Malic Gheorghe privind sesizarea Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele 4, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova: a definițiilor, *bun infracțional* și *investigații financiare paralele* din punctele 4/4) și 20/1) art. 6; a pct. 9) alin. (2) art. 93; a alin. (1) art. 229²; a textului, *urmărirea bunurilor infracționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod* din alin. (2) art. 229², și alin. (3) art. 258, toate prevederi ale Codului de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 437 CPP alin.1) Pot fi atacate cu recurs: 1) sentințele pronunțate de judecătorii privind infracțiunile ușoare pentru săvârșirea cărora legea prevede în exclusivitate pedeapsa nonprivativă de libertate; 3) sentințele pronunțate de Curtea Supremă de Justiție; 3¹) încheierile privind refuzul în pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale și reluarea urmăririi penale, adoptate conform prevederilor art.313; 4) alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac. (2) Încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs.

În temeiul prevederilor art.441 alin.(2) CPP, instanța de recurs examinează cauza în limitele temeiurilor prevăzute în art.444, însă ea este obligată ca, în afara temeiurilor invocate și cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele, dar fără a agrava situația părții în favoarea căreia s-a declarat recurs.

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (3) Cod procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

Conform prevederilor art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituția RM, Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Prin Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) s-a examinat sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 9 decembrie 2015, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, art. 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit.

d) din Codul jurisdicției constituționale, de către Curtea Supremă de Justiție, pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova hotărând: În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova; hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza; judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

- excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

- prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

- nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1), lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

Conform prevederilor art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Instanța de recurs, verificând întrunirea condițiilor invocate în Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016, în cererea înaintată de către reprezentantul BC „Victoriabank” SA, Cirimpei Igor și avocatul Malic Gheorghe în cadrul ședinței de judecată și stabilind întrunirea condițiilor menționate, a ajuns la concluzia cu privire la admiterea cererii privind sesizarea Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele 4, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova: a definițiilor, *bun infracțional* și *investigații financiare paralele* din punctele 4/4) și 20/1) art. 6; a pct. 9) alin. (2) art. 93; a alin. (1) art. 229²; a textului, *urmărirea bunurilor infracționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod* din alin. (2) art. 229², și a alin. (3) art. 258, toate prevederi ale Codului de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-

XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare.

Cu referire la suspendarea examinării recursului reprezentantului BC „Victoriabank” SA, Cirimpei Igor și avocații Malic Gheorghe și Pîntea Andrei Colegiul penal reține că, punerea sub sechestru a bunurilor este o măsură procesuală de constrângere, care se aplică pentru a asigura repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, acțiunea civilă sau eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor ori a contravalorii bunurilor prevăzute la art.106 alin.(2) și art.106¹ din Codul penal, iar în prezent urmărirea penală pe prezenta cauză nu este finalizată din care considerent nu există nici un temei legal de a o suspenda. Ba mai mult, Colegiul penal reiterează, că suspendarea unor acțiuni de urmărire penală, într-o măsură ar atrage și suspendarea urmăririi penale.

În baza celor expuse *supra*, în conformitate cu prevederile art. art. 7, 342 Cod de procedură penală, art. 135 alin. (1), lit. a) și g) din Constituția RM, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,

DISPUNE:

Se admite cererea reprezentantului BC „Victoriabank” SA, Cirimpei Igor și avocatului Malic Gheorghe privind ridicarea excepției de neconstituționalitate inițiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.

Se ridică excepția de neconstituționalitate privind controlul constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele 4, 21, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova: a definițiilor, *bun infracțional* și *investigații financiare paralele* din punctele 4/4) și 20/1) art. 6; a pct. 9) alin. (2) art. 93; a alin. (1) art. 229²; a textului, *urmărirea bunurilor infracționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din prezentul cod* din alin. (2) art. 229² și alin. (3) art. 258, toate prevederi ale Codului de procedura penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare.

A refuza în suspendarea, până la soluționarea excepției de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova, a examinării recursului reprezentantului BC „Victoriabank” S.A., Cirimpei Igor și avocaților Malic Gheorghe și Pîntea Andrei, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 29 iulie 2020, prin care a fost admis demersul procurorului Octavian Iachimovschi și a fost autorizată punerea sub sechestru, în scopul reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune și eventualei confiscări speciale, a bunurilor Băncii Comerciale „Victoriabank” SA, cod fiscal 1002600001338, licența cu seria și nr. AMM1004503, adresa juridică mun. Chișinău, str.31 august 1989, 141.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Judecători

Ion Bulhac

Maria Negru

Mihail Diaconu

Copia corespunde originalului

